

PO 15. MESECIH "NOVE GOSPODARSKE TAKTIKE"

"MAR SE VAM NE GODI MNOGO BOLJŠE KAKOR PRED
LETOM?" PREDSEDNIK ODGOVARJA PRITRJEVALNO

Administracija neposredno priznava, da ji brezposelnosti ni mogoče od-
praviti. — Načrti za bolj učinkovito delovanje pomožnih akcij

"MAR niste veliko na boljšem kakor
pred 15. meseci? Kar ozrite se
okrog sebe in videli boste razliko,"
je dejal predsednik Roosevelt v svojem go-
voru v radiu dne 28. junija, ko je ljudstvu
podal pregled uspehov svoje administracije
in kongresa.

Roosevelt je v radiu zelo dober govornik,
ne samo zaradi svojega prikupnega glasu
ampak ker zna ugovarjati masi. Pravil ji je,
da so vloge v bankah zdaj varne, da je veli-
ko več delavcev zaposlenih, da so plače
znatno višje, in da ljudje več ne gladijejo.
"Ni še vse tako, kakor želimo," je dejal,
"toda polagoma gremo vendarle nasproti
našemu smotru."

Isti dan, ko je govoril o teh izboljšavah,
in naslednji dan, so časopisi objavljali ob-
čajne vesti: "Frank J. Connelly, star 55 let,
je skočil 23 nadstropij globoko. Vzrok sa-
momoru obup vsled brezposelnosti."

"William I. Morgan se je ustrlel na
Thorndale in Winthrop Ave. V žepu so do-
bili noto: "Nemogoče mi je valed finančnih
teškoč obnoviti kak business. Zadolžen sem
preko vratu, zato je to najboljši izhod." Zena
je policiji pojasnila, da je njen mož
postal vsled shiranja njune male trgovine
bolan in obupan.

"Iz kanala so potegnili okrog 45 let sta-
rega moškega. V žepu so dobili pismo, v ka-
terem je iz izprane pisave mogoče razbrati,
da se je brezuspešnega tekanja za delom do
skrajnosti naveličal.

Ko je predsednik Roosevelt naslovil ljud-
stvu svoj optimistični govor, je objavil pred-
sednik Ameriške delavske federacije Wm.
Green številke njenega statističnega urada,
ki izkazuje, da je bilo meseca maja 10-
267.000 brezposelnih. To število ni pretirano.
Prejane je prenikajo. Vlada pravi, da je po
njenih pregledih le blizu osem milijonov de-
lavcev nezaposlenih.

V svojem zadnjem govoru v radiu pred-
sednik Roosevelt ni več obljuboval odpravo
brezposelnosti, pač pa preureditev načinov
podpiranja nezaposlenih in njihovih družin.
Eden glavnih je, da se jim bo dalo, kjer bo
izvedljivo, nekaj akrov zemlje v bližini mest,
kjer naj bi si sami pridelovali čimveč živežja,
nekaj pa bi od časa do časa zaslužili v tovar-
nah, na cestah, v rudnikih ali kjer že. Tako-
zvani, po vsem svetu opevani ameriški živ-

ljenski standard je padel pod kapitalizmom
za stalno in vlada si prizadeva oskrbeti ljud-
dem vsaj toliko zaslužka, da bi zadostovalo
za najnujnejše potrebe. "Priznajmo, da
bo treba s pomožnimi akcijami še dolgo na-
daljevati," je Roosevelt brez ovinkov ugo-
tovil.

Na naslov reakcionarnih kritikov je dejal,
da njegova administracija s svojim "new
dealom" ni radikalna in ne stremi spreminiti
ekonomskega sistema, pač pa ga hoče us-
glasi, da bo mogel funkcionirati brez ne-
varnosti katastrofalnih potresov, kakršni se
je zgodil 1929.

Dasi predsednikov govor ni bil direktno
agitacijskega značaja za izvolitev demokr-
atskih kandidatov v zvezni kongres prihodnje
jesen, pomeni vendar uvod v tako kampa-
njo. Zelo je pohvalil večino kongresa in ji
čestital na uspehih.

Predsednik poslanske zbornice demokr-
atski vodja Henry T. Rainey je šel v svojem
tolaženju kapitalistov še veliko dalj kakor
Roosevelt. Rainey je na govorniški turi za
"new deal" in demokratsko stranko. "Naš
namen je koristiti ljudstvu in ga rešiti po-
manjkanja in nesigurnosti, ob enem pa utri-
diti kapitalistični sistem," je dejal dne 29.
junija častitljivim poročevalcem.

Pred 15. meseci je bila kriza v tej deželi
na višku. Pretela je zrušiti ves kapitalistični
sistem kakor hila iz kart. Toda prišel je
predsednik Roosevelt s svojimi v naprej pri-
pravljenimi načrti in obljubami ter prežl
ljudstvo z novo nado. Od tedaj se sistem ka-
kršen je stalno opomoguje. Tudi kaotično
stanje v podpiranju brezposelnih in njih dru-
žin je zelo omiljeno. Vse to pa je stalo vi-
sok milijarde in če se dohodki zvezne vlade
v prihodnjih par letih temeljito ne zvišajo,
bo nov polom neizogiben.

Delavci v industriji zadevajo v čezdalje
večji pritisk delodajalcev proti unijam. In
farmariji, za katere je vlada res veliko po-
trošila, zatrjujejo, da so še zelo daleč od re-
šitve zase in za svoje kmetije.

Kriza je torej še v deželi. Obljube so ve-
čnoma neizvršene, dasi se je predsednik
Roosevelt prizadeval, da bi omilil krizo ve-
liko bolj kakor jo je. Toda ves njegov new
deal temelji na cilju utrditi bolni kapitali-
zem, zato so uspehi, kar se tiče ljudskih ko-
risti, neznatni in tudi v bodoče se v taki go-
spodarski taktiki nič boljšega ne obeta.

RAZNOTEROSTI IZ INOZEMSTVA

Nazijske kroglice pobijajo notranjo opozicijo. — Strah pred Hitlerjem.
— Boji zoper korupcijo. — Večanje finančne krize v Italiji.

— Bivši nemški kancler
Kurt von Schleicher je bil dne
30. junija ustreljen. Poročilo
pravi, da je bil ubit, ker se je
brnil aretacije. Obdolžen je
bil delovanja zoper nazijsko
vlado. Istočasno so naziji ubi-
li tudi njegovo ženo, ker je
skušala braniti soproga. Brzo-
javka, datirana istega dne,
poroča, da je bilo ustreljenih
tudi nekaj poveljnikov nazijs-
kih čet, ker jim vlada ni več
zaupala. Poročila, ki so do-
šla v nedeljo, v ponedeljek in
torek, vsebujejo več podrobnosti.
Do nedelje zvečer so na-
ziji po Hitlerjevem naročilu
umrtili kakih 200 svojih tova-
rišev, med njimi nekaj povelj-
nikov nazijskih čet, kateri so
bili do nedavna najintimnejši
Hitlerjevi sodelavci in prija-
telji. Obdolženi so bili zarot-
niškega delovanja. Umori se
nadaljujejo. Gospodarska in
politična situacija v Nemčiji
je napeta. Poznavalci raz-
mer kljub temu trdijo, da Hit-
lerjev režim še ne bo padel,
ker je opozicija prešibka in

neorganizirana, da bi ga mo-
gla vreči s silo.
— V Evropi so dne 28. ju-
nija v vsaki deželi po svoje
praznovali 20. obletnico za-
četka svetovne vojne. Ime
Gavrilo Princip, ki je omenje-
nega dne ubil v Sarajevu av-
strijskega prestolonaslednika
Franc Ferdinanda, je bilo ozna-
čevano ponovno v neštetihi
časopisih. Dne 28. junija je
minilo natančno 15 let, od kar
je bila podpisana versailleska
pogodba.
— Wickham Steed, bivši
urednik Londonskih Times, je
objavil senzacionalno poročilo,
da ima Hitlerjev militari-
stični štab v Londonu in Pari-
zu tajne agente, ki eksperi-
mentirajo, kako bi mogli z mi-
krobi ugonobiti v slučaju voj-
ne prebivalstvo teh dveh mest.
Za svoje trditve navaja do-
kaze.
— Sodišče v Moskvi je ob-
sodilo dne 27. junija dva jet-
nika v smrt, ker sta kradla že-
lezo in ga prodajala. Glasom

se je znižala nad \$40.000.000.

se je znižala nad \$40.000.000.

Z DELAVSKEGA SVETA

Zahteve jeklarskih delavcev pred posebnim vla-
dnim odborom. — Teroriziranje unijskih organi-
zatorjev. Unija učiteljev postala radikalna

— Vprašanje spora unie
jeklarskih delavcev je bilo iz-
ročeno posebnim komisiji treh
članov, ki jo je imenoval pred-
sednik Roosevelt. Zastopniki
jeklarskega trsta izjavljajo,
da bi koncesije "zunanj" u-
niji pomenile "zaprt delav-
nico" v tej industriji, dočim
je njena tradicionalna taktika
za "odprto delavnico". Eden
glavnih predstavnikov trsta
je dejal: "Mi ne bomo nikdar
oristali v pogajanja z zastop-
niki zunanjih unijs." Zaradi te-
za sovražnega stališča je
dvomljivo, če bodo mogli je-
klarski delavci kaj doseči brez
dobro organizirane stavke.

— Upravni uradniki pravil-
nika tekstilne industrije so od-
redili, da morajo to poletje
vse tekstilne tovarne ustavi-
ti obrat najmanj dva tedna, v
namenu, da se prepreči "nad-
produkcija". Kompanijam je
prosto dano, da si čas za pre-
nehanje obrata lahko same iz-
berejo.
— American Iron and Steel
Institute v New Yorku, ki je
ustanovila jeklarskih velekor-
poracij, trdi, da je 90 odstot-
kov jeklarskega delavstva za
kompanijsko unijo. V dokaz
navaja razne volitve, pozab-
lja pa dodati, da so se vršile
pod kontrolo bossov.

— Predsednik A. F. of L.,
Wm. Green, je v Detroitu iz-
javil, da je federacija z res-
nim organiziranjem delavcev
v avtni industriji šele pričela.
Z organizatorično kampanjo
bo z vsemi možnimi sredstvi
nadaljevala.
— Na konvenciji Ameriške
federacije učiteljev v Chica-
go, na kateri je imel otvorit-
veni govor med drugimi član
eksekutive soc. stranke May-
nard Krueger, je delegacija
sprejela kritično resolucijo o
NRA in opozarja delavce, da
naj se ne zanašajo preveč na
take ustanove. Konvencija se
je izrekla za samostojno de-
lavsko politično akcijo, za so-
cialno zavarovanje in odobri-
la je mnoge druge resolucije,
ki vključujejo minimalne za-
hteve socialistične stranke.

— Kongres, ki je 19. junija
prenehal z zasedanjem, je ta-
kozvano Wagnerjevo delav-
sko predlogo porinil čisto na
stran, ker je bila po mnenju
industrialcev popolnoma v pri-
log "zunanjih" (to je, pravih)
delavskih unijs. Namesto Wag-
nerjeve predloge pa je bil
sprejet zakon, ki nalaga pred-
sedniku Rooseveltu imenovati
posredovalne odbore, kateri
imajo ob enem moč tudi odlo-
čati v industrialnih sporih med
delavci in delodajalci.

— Na posvetovanju v Wash-
ington z ozirom na situacijo v
jeklarski industriji je delav-
ska tajnica povabila tudi za-
stopnike komunistične unije,
katera pravi, da šteje 15.000
članov.

— Blizu Olimpije v Wash-

AROGANTNOST KOMPAIJ V BOJIH PROTI STAVKARJEM

Po 4-dnevni ofenzivi delavcev v Milwaukeeju. —
Kompanija grozila mestu s tožbo za odškodnino

Po štirih dneh je bila stav-
ka delavcev Electric Railway
and Light kompanije v Mil-
waukeeju dne 29. junija zve-
ter zaključena. Spremljana je
bila z izgedi, v katerih je so-
delovalo poleg stavkarjev ti-
toče simpatičarjev. En dela-
vec je bil ubit. V spopadih je
bilo mnogo na obeh straneh
pretepenih. Kompanija je svo-
je poulične električne kare, ki
jih je skušala operirati s ske-
bi, ovila z žicami, v katere bi
motornimov stražnik spustil
električni tok v hipu, ko bi pi-
keti in simpatičarji navalili na
karo "s sovražnimi nameni".
Take električno žive žičaste
ograje je kompanija postavila
tudi okrog svojih delavnic in
elektarne.
Stavka je nastala vsled od-
slavljanja unijskih delavcev,

ki so se organizirali v A. F. of
L. Milwaukee delavska fede-
racija, ki je pod socialističnim
vodstvom. se je vsled tega obr-
nila na NRA. od kjer so po
daljšem zaslišavanju in prere-
kanju odzvali omenjeni kom-
paniji — plavega orla. Njen
predsednik S. B. Way pa je
dejal: "Nič ne de. Mi lahko
obratujemo brez plavega orla.
Unija naših delavcev, s ka-
tero imamo pogodbo, obstoji
že 16 let. In le z njenimi za-
stopniki se bomo pogajali."

Unija, ki jo je tako označil,
je njegova, to je, kompanij-
ska. Ustanovila jo je kompani-
ja in upravljana je pod vod-
stvom njenih uradnikov. De-
lavci, ki so vzeli točko 7A v
Niri resno, so se hoteli otresti

(Nadaljevanje na 3. strani.)

V TEJ ŠTEVILKI

V zadnji koloni na 1. strani
je članek o demokraciji z ozi-
rom na novo načelno izjavo so-
cialistične stranke. O nji in o
socialistični taktiki v splošnem
maio na angleški strani član-
ke Mary Jugg, Donald J. Lo-
trich in Frank Zaitz. John
Clark poroča o svoji agitaciji v
Clevelandu. Poleg teh je v tej
številki mnogo drugih zanimi-
vih poročil, člankov in kome-
tarjev.

POMEN DEMOKRACIJE ZA DELAVSKI POKRET

Delavske struje, ki podcenjujejo "buržvazno de-
mokratico" privabljajo namenoma fašizem

Pis.: FRANK ZAITZ.

DEMOKRACIJA pod kapitalizmom ni nič z daleč taka
demokracija, kakršno si zamišlja mednarodno social-
istično gibanje. Kajti socialistične stranke v svojih pro-
gramih poudarjajo, da bo prava politična, socialna in indus-
trialna demokracija možna šele ko bodo odpravljene razre-
ti, to je, ko bo socializem nasledil kapitalistični sistem. Vendar
pa je demokracija, kakorkoli je pod kapitalizmom pomanj-
kljiva, boljša — za proletariat tisočkrat boljša, kakor pa av-
tokracija ali fašistična diktatura. In kjer delavstvo ni dovolj
jako, da bi moglo zmagati, mora v svoji taktiki odločevati sa-
mo med dvomij: Ali se boriti za ohranitev demokratskih in ci-
vilnih svobod, ali pa jih omalovaževati in se posniti v boj
le za končni cilj, in v ta namen pretiti s taktiko nasilja. V sled-
njem slučaju v današnjih razmerah pa ne bo zmagoval delav-
stvo, ampak fašizem, kateremu služijo grožnje radikalnih de-
lavskih struj za dobro pretvezo v njegovih nasiljih.

Komunistični voditelj Ernst Thaelman v Nemčiji je govo-
ril na neštetihi shodih proti "buržvazni" demokraciji, jo smeil
in zametaval. In vendar je lahko svobodno nastopal na shod-
ih in pošiljal svoje pristase na ulice v boj proti nazijem in če-
stokrat proti socialistom. Dokler je Nemčija imela o komuni-
stov in fašistov zaničevano "bogos" demokracijo, kakor jo
označuje sedanja načelna izjava socialistične stranke, je
Thaelman lahko kandidiral za predsednika republike, agitir-
al na vse možne načine in prejel milijone glasov.

V boju proti "bogos" demokraciji je imel Thaelman mo-
gočnega nepovabljenega zaveznika Hitlerja. Ta ga je v sme-
šnju demokracije celo prekašal. Ko bi bili komunisti v Nem-
čiji pametni, bi se združili s socialisti v obrambo "bogos" de-
mokracije, če pa bi uvideli, da so dovolj močni poraziti kapiti-
listični sistem, bi se odločili za slednje in bi na to solidarno usta-
novili proletarsko vlado. Toda komunisti so bili tako zaverova-
ni v "revolucionarno" proglose in grožnje, ter v boj zoper
socialiste, da so oslepeli pred nevarnostjo fašizma in je niso
videli do zadnjega trenutka.

Voditelj komunistične stranke v Nemčiji je bil vržen v ječo
in danes se bore za njegovo osvoboditev komunisti v tistih de-
želah, kjer je "bogos" demokracija še v veljavi. V Nemčiji
nima nikake organizirane obrambe. "Bogos" demokracija je
zatrla, zato delavci ne smejo več demonstrirati za svoje pra-
vice. Kadarkoli se kakemu sodišču v Nemčiji zazdi, lahko ob-
sodi "prevratneže" na obglavljenje. Precej glav je že odlete-
lo, od kar je Hitler na čelu vlade, nevtvošči one, ki jih je ugo-
noobil od prošle sobote naprej v svojih vrstah.

Dne 25. maja so v Berlinu obsodili 40 socialistov na 95 let
ječe, ker so širili prepovedane socialistične liste in letake. So-
cialistični proletariat v Nemčiji pa je danes brez moči, da se bi
mogel pognati v obrambo za te žrtve razrednega boja, ker je
Hitler iztrebil "bogos" demokracijo popolnoma.

Komunisti v Nemčiji so imeli silovito "radikalno" in "revo-
lucionarno" resolucije ter prav tako gromovito načelno izjavo.
Rekli so, da se bodo v slučaju fašistične polastitve vlade uprli
na revolucionarne načine, to je, s silo. Imeli so v svojem pro-
gramu natančno določeno, kako se bodo polastili kontrole nad
državo. Hitler je bil tega vesel, ker so mu — nenamenaoma
— dobro služili v njegovi agitaciji. Toda ko je prevzel vlado,
so komunisti umolknil. Niti ene demonstracije ni bilo, niti ene
revolucionarne poskusa iz njihovih vrst, da pravno so več
čas zatrjevali, da se pet milijonov nemških komunistov ne bo
fašizmu nikdar dalo. Hitlerju to ni bilo ljubo — ta preše-
netljiv umik revolucionarne stranke, zato so njegovi provoka-
torji zažgali po naročilu državnozborskega palača in zločin na-
prtili komunistom. V Nemčiji je završalo. Mirne komuniste, ki
so na svojo načelno izjavo pozabili popolnoma, so plačili tru-
moma v ječe in v koncentracijske taborne. Začela se je znana
sodna farsa proti komunistom, med njimi dvema Bolgaroma,
ki so jih obtožili požiga. Toda komunisti niso storili niti tega
lahkega "revolucionarnega" dejanja v boju zoper "bogos" de-
mokratico in sodišče jih je moralo po dolgevozni obravnavi
hočeš nočeš oprostiti, ker je socialistično — ne komunistično
gibanje v Angliji, Franciji, na Švedskem in v Zd. državah
poskrbelo, da je svet izvedel resnico o pravih požigalcih.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

ZRCALO RAZMER

— Kriza je posegla tudi v
Hollywood pri Los Angelesu,
kjer žive filmski igralci in
igralke. Beračeme je zdaj pre-
novedano prihajati v ta kraj.
Dovoljeno jim je obiskavati
samo še največji četrt Los
Angelesa, da niso buržvaziji
v nadlego.

— Hary Sley, ki obratuje
garaže za avte, je bil obsojen
na \$1.250 globe. Pregrešil se
je zoper pravilnik, ki ga je o-
dobrila NRA za garaže.
— Newyorški župan La
Guardia je vprašal občino za
odobritev vsote \$30.000.000 v
pomoč bednim brezposelnim.
Pravi, da bo ta vsota zadost-
ovala do marca prihodnje leto.
Upa, da bo zvezna vlada s so-
delovanjem posameznih držav
in NRA do takrat uvedla brez-
poselnostno zavarovalnino in
morda tudi pokojnino za stare

delavce. Nekateri bogataši v
New Yorku priporočajo, da
naj se naloži 2c davka na vsa-
ko voznilo v vlakih poduljene
železnice. Na ta način bi bilo
bremeno podpiranja bednih zvr-
ženo na revnejši del prebiva-
stva, ki je v ogromni večini,
kajti gospoda se vozi v limozin-
nah.
— V Harrisburgu v Illinoisu
toži 14 delavcev Pea-ody Coal
kompanije oblast okraja Sa-
line za odškodnino, češ, da jih
v frakcijskih bojih med "por-
nima unijama ni zadosti pod-
pirala. Vsaki zahteva \$10.000.
V Milwaukeeju pa je grozila
županu Hoanu s slično tožbo
kompanija, ki lastuje cestne
železnice in elektrarne. Stav-
karji so ji konec prošlega
meseca storili precej škodo,
toda jo je sama povzročila,
kar ji je župan Hoan v svojem
odgovoru izrecno poudaril.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsako sredo.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor: Frank Zalta
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2564.

STAVKE JEKLARSKIH DELAVCEV ZA ENKRAT NE BO

Delavska tajnica Frances Perkins, ki je z leve na desno druga na tej sliki, je z odobrenjem predsednika Roosevelta podvzela v smislu zakona korake, od katerih se nadeja, da ne pride do stavke jeklarskih delavcev. Na sliki so poleg nje uradniki A. F. of L. in usije jeklarskih delavcev, s katerimi je konferirala za sporazumno taktiko.

piranosti boje konvencije v Chicagu. Predstavlja si: To bo vleklo in register bo 14 dni zopet busy.

Točno poročanje.

Glas Naroda z dne 25. junija ima sliko D. W. Hoana, Leo Krzycki in Normana Thomasa. O Hoanu pravi, da je župan mesta Detroit.

"Radnik" slepomiši.

"Radnik" piše, da je "buržoaska demokracija" socializem po vsem svetu največja svetinja. To jim silovito zamere in pravi, da je "buržoaska demokracija" humberg. Enako trdijo Mussolini, Hitler, Dollfuss in novi premier Bolgarije. Ali so komunisti v omenjenih deželah s svojim "strategičnim" podpiranjem fašistov profitirali, ker so jim pomagali odpraviti "buržoasko demokracijo"?

Ista številka "Radnika"

kliče radniškom pokretu, da naj prireja masne demonstracije v obrambo komunista Thaelmana v Nemčiji, ki je v zaporu in v nevarnosti, da ga obglavijo. Te masne demonstracije pa prirejajo komunisti edino v deželah, kjer je "buržoaska demokracija" že v veljavi! Niso pa dovoljene ne v fašističnih deželah in ne v Sovjetski uniji.

V istem članku "Radnik" laže, da se je Norman Thomas na socialistični konvenciji izrekel proti vojni le, če je napadalna, ne pa obrambna. Načelna izjava, katero je Thomas zagovarjal, ne dela med vojnami nikake razlike in vsled tega je on proti vsaki vojni. In da bi Thomasa ter socialistično stranko še bolj udaril, vprašuje:

"Nisu li svi današnji vodje S. P. podpirali zadnji imperijalistični rat, jer su Sjedinjene Države bile napadane po Njemačkoj?"

Tudi tukaj se "Radnik" namenoma laže. Sedanji vodje socialistične stranke so se skupno z Debsom, Bergerjem in Hillquitom borili proti vojni, dočim je Wm. Z. Foster, vodja ameriških komunistov, govoril na shodih v prilog prodaje liberty bondov, jih tudi sam kupoval in s tem res pomagal vojni.

"Ali je pekel?"

Tako vprašuje pater Hugo v "Ave Mariji" in odgovarja:

"Za nas, ki verujemo, kar nam je verovali zapovedano, to sploh ni vprašanje. Če pa je vprašanje, imamo ranj sam en odločen odgovor: DA!"

Pekel torej je, tolmači dalje Hugo, kar dokazujejo mnoge duše, ki so se urne in svarile nevernike, naj se poboljšajo, da ne pridejo tja, kjer je večni stek in škripanje z zobmi...

Stavim polovico Lemonta, da pater Hugo ne verjame v pekel. Ampak bajke o peklenu pomenijo zanj in za njegove frančiškanske brate in sestre kruh, zato pekel MORA biti, pa četudi ga ni. Ako bi Hugo res verjel v tisto grozovito peč, bi se bal greha in ne bi toliko lagal v svojih člankih.

Apel klubom JSZ za podatke k sestavi poročila za zbor

Tajništvo JSZ izdela ob vsakem zboru obsežno statistično poročilo o delu, o stanju članstva klubov in o splošnih aktivnostih v področju Zveze, ki se ga predloži delegatom.

Statistika o stanju članstva v klubih bo zaključena na podlagi poročil tajnikov z dnem 31. julija 1934. Vsem tajnikom so bili poslani posebni formulirji z vprašanji, koliko je v klubih z dnem 31. julija dobrostojećih moških članov, koliko žensk, koliko tu rojenih fantov in koliko tu rojenih deklet.

Dalje želimo točne podatke o imovini klubov. Formular vključuje tudi sledeča vprašanja:

Koliko članov kluba je v unijah?

Koliko članov kluba ima ameriške državljanske pravice?

Koliko članov kluba je narodenih na Proletarca?

"Enotna fronta".

Mussolini v Italiji, klerikalci v Evropi in v Ameriki, in komunisti vseh svetov blatijo skupno, roka v roki, avstrijske socialiste. Mussolini in klerikalci ni zamerili, ker se od

KOGAR SE TIČE

"Nova maša med Hrvatimi".

Pod gornjim naslovom piše "A. S." z dne 26. junija med drugim sledeče:

"Hrvatska kolonija na Wentworth (v Chicagu) je doživela v nedeljo 24. junija enega najlepših dni celotnega svojega obstanka. V cerkvi sv. Jeronima, kjer zdaj župnikuje veleč. g. pater Blaž Jerković, je pel svojo prvo sv. mašo hrvatski novomakiški, g. pater Bonaventura Bilantić. Pri tej slavnosti, zlasti pri paradi, v kateri sta svirali dve godbi, je bilo do pet tisoč ljudi. Vsa kolonija je bila na nogah. Žene, dekleta, več sto, oblečene v pestre narodne noše, društva, sploh vse je bilo na nogah. Iz tega izpozantnega nastopa hrvatske kolonije na Wentworth Ave. se zrcali silna narodna in verska zavest hrvatskega naroda. Amerikanci, ki so opazovali to slavnost, so začudeno strmeli nad solidarnostjo in zavestnostjo našega bratskega hrvatskega naroda."

Komunistični "Radnik", ki "rešuje" slovensko delavstvo izpod "social-fašistov", bi imel na Wentworthu hvaležnejše polje. Kadar gre na ulico pet tisoč Hrvatov v parado zaradi ene svete maše, bogme, tedaj je tudi z "Radnikom" in njegovim komunizmom nekaj narobe.

"Kdo torej laže?"

"Am. Domovina" se takole repenči:

"Proletarec piše v enem izmed svojih člankov, da odkar je Roosevelt na krmilu vlade, da ni še en politični zločinec, bankir, industrialist ali enak kapitalist bil obsojen. Njegova (Proletarčeva) dobra podpora (Prosveta) pa prinaša silne bankirje v jetničarski obleki, ki so bili poslani radi sleparije za dolga leta v razne zapore. Kdo torej laže?"

Prvič, Proletarec ne priobčuje člankov v obliki močnika, kakor je gornji citat iz "A. D.". Res pa je "Proletarec" trdil, da ni bil obsojen v času Rooseveltove administracije za njih izmed tistih zločincev

Agitacija za Proletarca

Izkaz poslanih naročin v prešlih 4. tednih, objavljen v tej številki na 3. strani, beleži 313 polletnih naročinov v primeri s 157. naročinami v prejšnjih 4. tednih.

Napredek je torej precejšen — zasluga treh potovalnih agitatorjev in tistih, ki so jim pomagali.

"Proletarec" je po svoji vsebini list — resnično DELAVSKI list, ki zasluži, da agitirate zanj.

Potrudite se, da boste v prihodnjem izkazu poslanih naročin Proletarcu častno zastopani.

Pomnite, da brez razširjenega delavskega tiska ne bo močnega delavskega gibanja, in da bo med našim ljudstvom zavladala v prihodnjih par letih popolna reakcija, če ne dobite Proletarcu toliko naročnikov, da doseže v svojih nauki in s svojimi argumenti dovoljno število delavcev in delavk.

Bojkotiranje nespodobnih filmov ne bo uspelo

Katoliška duhovščina v Zed. državah je s pomočjo mnogih protestantskih sekt in tudi židovskih rabincev organizirala kampanjo za bojkotiranje nespodobnih filmskih predstav. Pravijo, da je v njih vse preveč poltenega apela in gangsterskega nagnjenja k nepoštenemu življenju, pa premalo npravnstvenosti.

Bojkot vseh teh krščanskih sekt ne bo prav nič zalegel. Preje bo škodoval, kakor je škodovala prohibicija.

Filmi, kakršne hočejo cerkve v svojem moralističnem motivu bojkotirati, so posledica profitorske manije. V Hollywoodu producira vse filme edino s stališča profita. Vzgojna stran jim pri tem niti na misel ne pride, in naravno, da dobiva publika to, kar je njenim instinktom in njeni nevednosti — najbližje!

Svetohilinski bojkot ne bo odpravil vzrokov, radi katerih imamo to nezdravo stanje v filmski industriji, kakor ni svetohilinska prohibicija odpravila alkoholizma. Ogromna večina ameriških filmskih slik bo čisto navaden zastupljiva "trash" vse dotlej, dokler bo v deželi prevladovala teorija, da mora vse služiti edino profitu.

Bankir, ki je bil spoznan krivim in obsojen

Joseph W. Harriman je bil eden najprominentnejših newyorških bankirjev. Svojo banko je skušal po ponesrečenih spekulacijah ohraniti na ta način, da je kupoval nazaj svoje delnice po visokih cenah z denarjem vlagateljev. Prišel je krah, kakor je moral priti, in danes je Harrimanova banka v likvidaciji.

Obravnava proti Harrimanu zaradi goljufij v bančnih transakcijah je bila končana šele 19. junija t. l. Porotniki — ki so ponavadi čisto navadni "babbitt", si v tem slučaju niso mogli pomagati. Velebankir Harriman je bil spoznan krivim šestnajstih različnih prestopkov. Istočasno je bil tožen tudi njegov glavni pomočnik Albert M. Austin, ker pa je v goljufijah izvrševal samo povečanja svojega gospodarja, ga je porota oprostil.

Bivša privatna tajnica bankirja Harrimana si je 22. junija sama vzela življenje. Bila mu je zvest avtomat in službi, kakor mu je bil podpredsednik njegove banke Albert M. Austin. Oba sta žrtvi sistema.

Joseph W. Harriman, bivši neuspešni bankir, bivši mogotec v ameriški "politiki", je star 67 let. Svojo vlogo je odigral in kazen, kolikor jo bo odslužil, če sploh kaj, zanj ne bo dosti pomenila. On spada med "bivše", tudi če ne bi bil prišel v finančni polom.

Toda, ali more nekaj kakemu bankirju povrniti prihranke ogoljufanih? To je vprašanje, ki zanima vlagatelje, ne pa prekanja med advokati na sodiščih, da-li je ta ali oni bankir kriv ali ne. Čemu oblasti ne nadzirajo rajše bankirjev, kadar je čas za to? Protekcija za vlagatelje je tisto kar šteje, ne pa kazni nad bankirji brez protekcije za tiste, ki jim zaupajo svoje dolarje.

Visoke dividende telefonskega trusta kljub krizi

American Telephone and Telegraph kompanija je sklenila, da ne bo znižala dividend, ki znašajo \$9 na leto na delnico. V tej višini jih plačuje že od leta 1921 naprej. Skupna vsota, ki jo izplača na leto za dividende, znaša okrog 42 milijonov dolarjev.

Kaj je profit?

Ako ste toliko srečni, da ste napravili v enem letu recimo pet sto ali pa pet tisoč, ali pet sto tisoč dolarjev profita, kdo ga je pravzaprav napravil? Vi, ki ste ga dobili, ali tisti, ki so delali zanj? Mar je to težka uganka?

KOMENTARJI

Fašistični frančiškani.

Prečastiti p. Hugo, ki razlaga v Am. Slovincu, kdo so bili socialisti v Avstriji in zakaj je zahtevala zgodovinska nujnost, da se jih porazi, bi moral, če bi bilo po pravici, k spovedi in povedati, da laže.

Fašistični puč v Avstriji je bil izvršen ne s samostojno močjo Dollfussovega režima, ampak po nalogu Mussolinija, ki je v ta namen porabil tudi papeža. Tega p. Hugo nikjer ne omenja, dasi je to pri vsi stvari fašističnega prevrata v Avstriji najvažnejše zgodovinsko poglavje.

Klerikalna propaganda tega dejstva kajpada, posebno med Slovence, neče priznati. Mussolini se je postavil za zaščitnika Dollfussa in "neodvisnosti" Avstrije, ker se je bal, da nazijski val objame Avstrijo ter jo združi z Nemčijo. Meje opasnega tretjega rajha bi bile na ta način pomaknjene do Italije, in to je hotel il duce preprečiti. Predno pa je mogel nadvladati Avstrijo, je bilo treba streti avstrijsko socialno demokracijo — smrtno sovražnico fašizma v kakršni koli obliki. In tako se je zgodilo, da je po volji Mussolini k sebi na posvetovanje predstavnik avstrijske vlade. Nato je poslal na Dunaj svojega osebnega zaupnika, ki je bil prenasalec navodil iz Rima Dollfussovi vladi v Avstriji. Ko si je Mussolini zamislil napad na socialne demokrate v Avstriji, ni imel v vidiku obrambo katoliške vere, ampak koristi fašistične Italije! Vsa ta dejstva je p. Hugo prezrl.

Kdor je bral njegova dva članka, povzeta iz gradiva katoliške propagande, je dobil prav lahko vtis, da so bili socialisti rablji in klavci, ne pa "katoliška" glava. On trdi, da so bile slovite stanovanjske hiše na Dunaju v resnici zgrajene za trdnjave, iz katerih bi socialistični delavci bruhali lavo svinčenk in bomb na opozicijo, če se jim bi uprli.

To lažnjivo trditev so ovrgli vsi poročevalci inozemskega tiska, vključno s poročevalci čikaških in newyorških dnevnikov. Ampak p. Hugo jo pogreva naprej in pravi med drugim:

"Zgrajene so bile nazunaj in naznotraj v obliki trdnjav. Vsi ti domovi so zidani iz železobetona. Razsežna dvorišča so bila že spetka namenjena za vojska zbirališča in vežališča. Stevilni stolci so imeli služiti za opazovalnice. Razni kotički so bili pripravljeni za gnezda strojnih pušk. Mala okna do ločena za strelne line. Mogočna železna vrata naj bi nadomeščala 'španske jezdece'."

Socialisti so bili torej močno utrjeni, "samo z artilerijo so bili slabo preskrbljeni, kar je bilo zanje usodno."

Iz te slednje opazke prečastitega patra naj bi citateli sklepali, da so imeli tudi-socialisti topove, ampak ne toliko kakor vlada. Poleg tega dvoumnega namigavanja trdi, da so imeli orožje v marsičem celo boljše kvalitete in bolj učinkovite bombe, kakor vladna armada.

Resnica je, da topov niso imeli, puške pa take, kakršne so si postavno pridržali ob razpadu Avstro-Ogrske.

"Avstrijo je iztrgal iz rok ateističnemu socializmu živahen katoliški preporod, poln mlade borbene sile," piše omenjeni duhovnik. O fašističnem klanju delavcev, njihovih žen in otrok, pravi:

"Dne 12. februarja t. l. je orožje postavne vlade zapelo svojo pretresljivo pesem."

Priznava, da so klali tudi žene in otroke, ko pravi:

"Značilno je, da so bile med žrtvami ženske in otroci a nobenega socialističnega generala. Ti so pravočasno odnesli svoje glave na varno, svoje zapeljance pa pustili za 'kanon fute'."

Slednja trditev je laž. Nekaj voditeljev je bilo ranjenih, par vjetih in obešenih (Wallisch, Weissel). Vlada, ki se je na to klanje skrajno oprezno in tajno pripravljala, je aretirala stotine voditeljev še predno so se mogli delavci zavesti, kaj se godi.

P. Hugo je pozabil povedati, zakaj niso bili pobiti katoliški generali, pač pa samo navadni vojaki Dollfussove armade. Katoliški stebri so toraj dali la prostakom priliko umreti za "sveto vero".

P. Hugo je zelo krvoloč in hinavsko predrzen. To potrjujejo iz njegovega spisa sledeči stavki:

"Če bi imeli socialisti kaj čuta pravičnosti, bi morali Dollfussu dati priznanje, da je postal kot pravi krščanski in katoliški kavalir... Dollfuss je preveč krščansko in katoliško čuteč, da bi ga bila strast maščevanja obvladala... Rdeči avstrijski socializem je dobil kar je zaslužil. Ne, zaslužil je mnogo več, kot je dobil. Hvaležen naj bo, da mu ni stroga hladna pravica merila plačila, ampak s krščansko ljubeznijo omiljena."

Tak je ta fašistični fanatik v kuti. Hudo mu je, ker ni "stroga, hladna pravica" poklala vse socialiste v Avstriji.

Krivi namestniki Krista

Duhovniki, ki opravičujejo krviški režim kanclerja Dollfussa, so služabniki Belecuba, ne pa Krista.

Kaj se je zgodilo z Rooseveltovim pozabljenim človekom, katerega je pred dvema letoma navdal s tolikšno nado?

Charles Pogorelec, tajnik JSZ.

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Pierre mu je sledil, naenkrat pa ju je ločilo valovje ljudi in je zaneslo duhovnika proti mladima paroma, ki sta še vedno nežno kramljala. Celija ga je spoznala in mu je dala ljubeznivo znamenje, da naj pristopi. V svojem ognjevitem kultu lepote je bila vsa vzhleena nad Benedeto in je sklenila svoje male lilijine roke pred njo kakor pred madono.

"O, gospod abbe, bodite tako ljubeznivi, recite ji, da je lepa — lepša od vseh krasotic na svetu, lepša od solnce, lune in zvezd! — Draga moja, če bi vedela — zona me spreletava, ker si tako lepa, tako lepa kakor sreča, tako lepa kakor ljubezen!"

Benedeta se je nasmejala, mladeniča sta se pa izvrstno zabavala.

"Prav tako si lepa kakor jaz, moja ljuba. Lepi sva, ker sva srečni."

"Da, da, srečni sva", je Celija tiho ponovila. "Spominjaš li se na tisti večer, ko si dejala, da ni mogoča poroka kralja in papeža? Attilio in jaz ju poročava, pa sva srečna!"

"Ali Dario in jaz ju ne poročava, nasprotno!" je Benedeta vesela odgovorila. "Kaj si mi pa odgovorila tisti večer? Dovolj je, da človek ljubi, pa rešuje svet."

Ko se je Pierre naposled posrečilo priti do vrat v dvorano za antike, kjer je bil postavljen bife, je tam našel Prado nepremično stoječega. Bil je kakor pribit in njegove oči so pile pogled, kateremu je hotel ubežati. Moral se je obrniti, pa gledati tja, venomer gledati tja. Tako je krivaveč srca opazoval ponovni začetek plesa, prvo figuro četvorke, ki jo je igral orkester z vso silo svojih pihal. Benedeta in Dario, Celija in Attilio so si bili nasprotni, in to dvoje mladih, radostnih parov, plešočih v beli luči, v krasoti in dišavi ljubezni, je bilo videti tako dražestno, tako oboževanja vredno, da sta kralj in kraljica stopila bliže. Občudujoči bravo-klici so zadoneli in neskončna nežnost se je razlila po vseh srcih.

"Poginem od žeje, pridite vendar," je ponovil Prada, naposled vendar dovolj močan, da se je mogel oti svojimi mukami.

Vzel je čašo ledene limonade in jo zvrnil vase s pohotnim obrazom mrzličnega človeka, ki ne ugasi nikdar notranjega, sežigajočega ga ognja.

Za bife je bila ob zidu v ozadju postavljena dolga, z izvezenim prtom pogrnjena, s sadjem, pecivom in mrzlim mesom obložena miza. Sopki cvetlic so se dvigali izmed šampanjskih steklenic, vročega punča in ledene sorbete, izmed šume kozarcev, čajnih čas in buljonovih skledic, izmed bliščeče krasote kristala, porcelana in srebra. Srečna novotarija je bila v tem, da so po polovici dvorane razpostavili v vrstah male mize, kjer so gostje lahko posedali in si dali streči, namesto da bi morali jesti stoje.

Ob eni teh mizic je Pierre opazil Narcissa, sedečega poleg mlade ženske. Prada pa je pristopil, ko je spoznal Lizbeto.

"Kakor vidite, sem zopet v dobri družbi", je galantno dejal poslaniški ataše. "Ko ste me izgubili, nisem imel boljšega opravka, kakor da sem milostivi gospe ponudil roko in jo povedel sem."

"Bila je dobra misel, tem boljša, ker sem bila jako žejna," je pripomnila Lizbeta s svojim ljubeznivim nasmeškom.

Naročila si je ledeno kavo in jo uživala s pomočjo malih žličic in slaščic.

"Tudi jaz pogibam od žeje in je ne morem nikakor ugastiti," je odvrnil grof. — "Saj nauj povabite, dragi gospod Habert, kajne? Nemara me ta kava nekoliko pomiri. — O, dovolite mi, draga prijateljica, da vam predstavim gospoda abbeja Fromenta, enega najodličnejših mladih francoskih duhovnikov."

Vsi štirje so dolgo tako posedeli, kramljali so in se nekoliko posmehovali mimohodnim gostom. Ali Prada je ostal kljub svoji običajni galantnosti do svoje prijateljice zamišljen; od časa do časa je pozabil nanjo in se prepustil svoji bolesti; proti njegovi volji so se mu oči vračale v stransko galerijo, odkoder je prihajal šum godbe in plesa.

"No, ljubi prijatelj, na kaj pa mislite?" je Lizbeta ljubeznivo vprašala, ko ga je trenotek videla tako bledega in izgubljenega. "Je li vam slabo?"

On ni odgovoril, potem pa je nenadoma dejal:

"Glejte, to je pravi ljubezenski par — to je ljubezen in sreča!"

In nalanko je pokazal na markizo Montefiori, Darijevo mater in njenega drugega so-

proga, tega Jules Laporta, nekdanjega seržana švicarske garde, ki je bil petnajst let mlajši od nje, pa ga je s svojimi še vedno krasnimi ognjenimi očmi vjela na Korzu in napravila iz njega markiza Montefiorija, da ga je mogla popolnoma imeti. Bila je tako srečna, da je mogla kazati lepega moža, ki je bila ponosna nanj, da ga na plesih in soarejah ni izpustila, temu se mu je kljub vsaki šegi obošala za roko in se mu dala voditi k bifeju. Zdaj sta oba stoje pila šampanjca in jedla sendviče — ona, dasi je imela že petdeset let za sabo, še izredno, masšno lepa, on s svojimi vihrajočimi brki dostojno ponosen — srečen pustolovec, čigar vesela brutalnost je ugajala damam.

"Saj veste, kako ga je morala rešiti iz one nečedne reči," je nadaljeval grof. "Da, prodajal je relikvije; težko se je boril za življenje kot mešetar francoskih in švicarskih samostanov, ter je spravil obširno trgovino s krivimi relikvijami na noge. Nekateri tukajšnji židje so fabricirali male skrinjice za relikvije s kosci koštrunovih kosti, vse s pečati in podpisi najverodostojnejših avtoritet. Potlačili so to reč, v katero so bili zapleteni tudi trije prelati. — Ej, srečni mož! Le pogledajte, kako požira z očmi! Pa on, ne izgleda li kakor pravi grandseigneur, če ga pogledate, kako drži krožnik in kako je kos kurjih prsi?"

Potem je z zamolklo, togotno ironijo pravil o rimskih ljubezenskih zgodbah. Rimske žene so bile nevedne, trmaste in ljubosumne. Če si je kakšna žena osvojila moškega, si ga je pridržala za vse življenje; postal je njena lastnina, njena stvar, s katero je vsako uro razpolagala po svoji volji. Navajal je ljubezenske razmere brez konca in kraja — med drugimi povest o doni Serafini in Moranu — iz katerih so nastali takorekro pravi zakoni, pa se je rogal pomanjkanju fantazije, okornemu, brezpogojnemu vdajanju, poljubom, ki pofilirujejo in katerih je konec le sredi najneprijetnejših katastrof, če jih je sploh kdaj konec.

"Ali kaj vam je, kaj pa vam je, dragi prijatelj?" je Lizbeta zopet s smehom vprašala. "Kar nam tukaj pripovedujete, je vendar jako dražestno. Če človek ljubi, mora večno ljubiti."

S svojimi finimi, vonjavimi plavimi lasmi, v svoji nežni, plavi razgaljenosti je bila videti dražestna, in Narcisse jo je poželjivo, z napol zatisnjenimi očmi primerjal neki Botticellijski figuri, ki jo je bil videl v Firenci. Noč je hitela in Pierre se je zopet zatopil v svojo mračno zamišljenost, ko je slišal miodočjo gospe, da že plešejo kotiljon. Zares so se iz daljave slišala pihala godbe. Naenkrat se je spomnil na sestanek, ki mu ga je monsijor Nani obljubil v mali ogledalni dvorani.

"Kaj odhajate?" je Prada živahno vprašal, ko je videl, da se Pierre poslavlja od Lizbete.

"Ne, ne, še ne."

(Dalje prihodnjič)

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

VI. IZKAZ.

Nace Zlemberger, na agitaciji v Ohio	74
Ch. Pogorelec, na agitaciji v Detroitu	69
John Rak, na agitaciji v Clevelandu, O.	59
Anton Jankovich, Cleveland, O.	36
Anton Zornik, Herminie, Pa.	15
John Zornik, Detroit, Mich.	8½
Vincent Pugelj, West Allis, Wis.	8
Anton Per, Springfield, Ill.	7
Jacob Rozič, Milwaukee, Wis.	6½
John Tancek, Girard, O.	5
John Terčelj, Strabane, Pa.	4
John Matičič, Luzerne, Pa.	4
K. Erznobik, Red Lodge, Mont.	4
John Kobi, Duluth, Minn.	2
Anton Šular, Arma, Kans.	2
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2
Ilija Bubalo, Johnstown, Pa.	2
John Kosin, Girard, O.	2
Louis Sterle, Krayn, Pa.	1
Frank Matkovich, West Allis, Wis.	1
Frank Bizjak, Chicago, Ill.	1
Frank Podboy, Parkhill, Pa.	1½

Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 313½ polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 157½.

Po navadi smatrajo za našo narodno umetnost stare ornamente, risbe na skrinjah, panjih in piruhih, avbe, peče, pasove in tako dalje. To je res bila naša narodna umetnost, toda ni več. — Ivan Cankar.

ZAVOŽENI DIKTATURI

Prošli mesec sta se v Benetkah posvetovala za rešitev in podaljšanje življenja diktature v Italiji in Nemčiji Benito Mussolini in Adolf Hitler. Pogajanja, o katerih smo v tem listu že poročali, so bila tajna. Na levi na tej sliki je Mussolini in na desni Hitler. Njuni diktaturi sta v sedlo gospodarskih polomov fašistične politike na zelo šibkih nogah. Hitlerjeva preživlja tudi zelo težko politično krizo, ki je dobila svoj javni značaj prošle sobote s pomoritvijo nekaterih nazizkih voditeljev, katerim Hitler ni več zaupal.

AROGANTNOST KOMPANIJ V BOJIH PROTI STAVKARJEM

(Nadaljevanje s 1. strani.)

te kompanijske kontrole in začeli pristopati v A. F. of L. Vsakega, o katerem je kompanija izvedela, da je pristopil v "zunanjo" unijo, je odslavila. Tako je napetost narasčala in končno izbruhnila v silovitih izgredih ter pobojih, kakršnih v Milwaukeeju že dolga leta ni bilo.

Načelnik kompanije, omenjeni S. B. Way, je zagrozil županu Hoanu, da bo družba tožila mesto za vso škodo, ki ji je bila storjena v izgredih.

Hoan ji je med drugim odgovoril, da je ona edina kriva pobojev, ki so vrgli madež na dobro ime milwaukeeškega mesta. Vzrok njeni arogantnosti je mogočini power trust, ki kontrolira to družbo, zato se je s pomočjo te opore kompanija zaklela kljubovati vsemu, pa bilo mestni občini, federalni in državni oblasti. Od vseh

je zahtevala, da naj ji pomagajo streti odpor delavcev. Pa ni šlo in končno je dne 29. junija ravnatelj S. B. Way snel svoje grozilne besede in na pritisk zveznih posredovalcev podpisal pogoje, s katerimi se je obvezal sprejeti nazaj vse stavkarje in vsled pristopa v unijo odpustiti delavce. Ob enem se je obligiral pristati v svobodno glasovanje v katerem bodo delavci njegove družbe odločili, kakšno unijo hočejo.

Casopisje v Milwaukeeju je to poravnavo označilo za poraz kompanije. In poraz tudi bo, če se ji ne bo zdaj z zavajalci in agenti provokatorji posrečilo svoje delavce zbežati in jih z lažmi in s triki znova pridobiti v "kompanijsko" unijo. Delavski voditelji milwaukeeške delavske federacije, ki so vodili in podpirali stavko, pravijo, da se to ne zgodi.

Priprave za X. redni zbor JSZ v Clevelandu

Cleveland, O. — Z odglašovanjem članstva JSZ, ki je določilo, da se X. redni zbor JSZ vrši prve tri dni septembra v Clevelandu, je nastalo za ta delavski zbor veliko zanimanje ne samo v Clevelandu, ampak v vseh naselbinah, kjer imamo klube JSZ in društva Prosvetne matice.

Cleveland pričakuje tiste dni splošnega 'romanja' mnogo delegatov in gostov, ki pridejo na ta velevažen zbor. Prilika za poset je ugodna že zaradi treh zaporednih praznikov, kajti sobota je danes (več ali manj) tudi že praznik, na katero se zbor odpravi, nadaljevan pa bo v nedeljo in zaključen na Labor Day v ponedeljek 3. sept.

Sodrug v Clevelandu so s pripravami že začeli. Upam, da nam bo šla splošna javnost gostoljubno na roko, da se bodo udeleženci zbora, ki nas obiščejo, počutili med nami v domačnosti in prijateljstvu.

X. redni zbor bo predstavnik vseh aktivnosti, ki se vrše med našim in drugim jugoslovanskim ljudstvom pod okriljem edino upoštevanja vredne delavske politične organizacije — socialistične stranke. Vse podrobnosti o pripravljalnem delu bodo objavljene v Proletarcu.

Za odbor, Joseph Jauch.

Pridobivajte člane klubom JSZ in nove naročnike Proletarca.

Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v zapadni Pa.

Klubi JSZ in društva Prosvetne matice v Pennsylvaniji so bila že obveščena, da naj pošljejo zastopnike na konferenco, ki se bo vršila v nedeljo 5. avgusta v dvorani druž. "Postojnska Jama" SNPJ na Strabane. Na tej konferenci bomo volili tudi delegata za X. redni zbor JSZ.

Po končanem zborovanju oddidejo udeleženci konferenco na piknik kluba št. 138, ki bo prirejen v prid konferenčne blagajne in kluba. Vršil se bo v Drenikovem parku.

Nominiranje kandidatov za tajnika JSZ

V smislu pravil JSZ, člen IV., točk 1, "Zvezno tajništvo", so razpisane nominacijske volitve za mesto gl. tajnika Jugoslovanske socialistične zveze.

Nominacijske volitve traja jo šest tednov. Začelo se 20. julija in končajo 31. avgusta. Vsak klub naj sporoči ime nominiranega kandidata tajništvu JSZ. Za gl. tajnika JSZ sme kandidirati vsakdo, ki je član soc. stranke in JSZ nepretrgoma tri leta. Vsak klub ima pravico nominirati enega kandidata, neglede h kateremu klubu JSZ pripada. Tista dva, ki dobita najvišje število nominacij, gresta potem na splošno glasovanje za eno s kandidati v druge odbore JSZ.

IZ KANSASA

Tajnik soc. stranke države Kansas naznanja, da imamo uloženo popolno listo kandidatov v vse državne urade in tri kongresne kandidate, to je, v drugem, tretjem in petem distriktu. V tretji distrikt spada vse premoženjsko okrožje koder so slovenske naselbine.

Zaradi iz trte izvitih tehnikalijskih vrgli iz liste sodruga H. M. Perkinsa iz Kansas City, katerega smo nominirali za člana vrhovnega sodišča.

"Specialist kozjih žlez", dr. Brinkley je zopet kandidat za governorja, to pot na republikanski listi. Prejšnja leta je njegova kandidatura vzdignila precej prahu, ker je znal blufati s svojo progresivnostjo in radikalizmom. Kandidiral je na neodvisni listi. Letos je pa pokazal, da to "progresivnost" s tem, da kandidira v stranki, katero je imenoval najbolj nazadnjaško in sovražno ljudskim interesom.

Western Coal Co. je naznanila, da prične z obratom v rovi št. 22 in 24, kjer zaposluje nad 900 delavcev in kjer dela največ naših ljudi. Kot je bilo že poročano, je vladni delavski odbor na pritisk operatorjev z jugozapada revidiral svoj prvi odlok glede plač in jo znižal s \$4.65 za delo v rovi na \$4 za 7-urno delo. Prej je bila unijska plača v Kansasu za tako delo \$3.75 za osemurno delo. Stara plača od tone premoga je bila 80c, po novi lestvici pa je 88c. Zgleda sicer zvišana za tistih par centov, ampak faktično bo sedaj premogar še manj zaslužil kot prej. Sedaj se bo delalo samo sedem ur in bo tako dobil po en voziček manj na dan. Tak je torej ta "new deal" za kansaske premogarje.

Soc. klub v Armi je sklenil, da tudi noče zaostajati za drugimi in priredi svoj piknik enkrat v septembru. Naj prvi piknikarji odnesejo "čigerje" in pobijejo kače, da bo toliko čistejša za nas.

Ta klub je tudi izvolil svojega delegata za zvezni kongres, ki se vrši 1. 2. in 3. septembra v Clevelandu. Izvoljen je S. J. Kunstelj, za namestnika pa S. Joe Bratkovič.

Kronikar.

Agitacija v West Allisu za "Proletarca", JSZ in drugo

West Allis, Wis. — Tu smo se odločili za planirano agitacijo v prid Proletarca in našega gibanja v obče. Dobro je, da o nji na kratko poročam. Vršila se je, oziroma se vrši v področju tukajšnjega kluba JSZ.

Smatram, da je vsaka agitacija, ki se je resno podvzame, uspeh. Na določen dan sva bila s sodrugom Chandeom nekoliko po naselbini, oborožena s socialističnimi brošurami "Roparska trojica" in "ABC socializma". Ne bom trdil, da je bil uspeh popoln, posebno kar se novih naročnikov na

BARETINCIC & SON

Tel. 1475

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVERNA

2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382

Frišna in okusna domača jedila.
Cene zmerno. Postrežba točna.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK
Balance Your Daily Diet With

Wencel's Dairy Products

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Monroe 3673

Proletarca tiče, toda vsaka pridobitev je uspeh. Šla sva naokrog spet naslednji dan in dobila Proletarcu enega naročnika. S s. Jeršinom pa sva obiskavala rojake v agitaciji za pridobitev mladine v SNPJ. Prodala sva tudi nekaj naših brošur.

S takimi "izleti" si človek gladi pot za nadaljno agitacijo, ki je neobhodno potrebna. Snide se z ljudmi, katerih prepričanje še ni zadosti utrjeno, pa dobi priliko, da im prežene dvome. In snide se z drugimi, kateri v svoji nevednosti čitajo tab; časopise, ki so jim v škodo. Pa se jim stvar poljudno raztolmači in led je prebit.

Na konvenciji soc. stranke države Wisconsin je bil naš klub zastopan s tremi delegati. Vtisi, katere smo odnesli s te — moram reči — zgodovinske konvencije, nam ostanejo v spominu. Udobna Eagles Hall je bila ves čas napolnjena delegatov in poslušalcev.

Najmočnejši prizor na konvenciji je bil, ko je 84-letni socialistični pionir F. Weber segel v roko bivšemu voditelju La Follettovih progresivcev C. Ballardu in mu pripomnil:

"Ko sva bila še v legislaturi, sem ti zagotovil, da bom dočkal dan, ko pristopiš tudi ti v socialistično stranko. Dočkal sem ga."

Prošla seja našega kluba je bila skupna z westalliskim klubom. Članstvu so bile dane v odločitev kandidature treh sodrugov v legislaturo. Med njimi je tudi naš s. Puncer in kakor kaže, bomo spet imeli pri prihodnjih volitvah v ta urad na tikeu kandidata iz našega kluba. — Frank Matkovich.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

IV. IZKAZ.

Cleveland, O. — Neimenovan \$5; Edward Branisl \$2; po \$1: Joseph P. Durn, John Filipich in neimenovan; Louis Sadar 50c; Anton Jankovich 25c, skupaj \$10.75.

Canonsburg, Pa. — Klub št. 118 JSZ \$10.00.

Detroit, Mich. — Peter Benedict \$2; Joseph Kotar \$1.75; Joseph Gram \$1; Anton Mayer nabral na pikniku ženskega odseka SND \$3.55; po 25c: Anton Obravonich in Joseph Korišic, skupaj \$8.80.

Girard, O. — John Križaj \$1; po 50c: neimenovan, Karel Rogel, Frank Lužar in Matt Masle; po 25c: Victor Omeje (Salem) in Jim Rožič, skupaj \$3.50. (Poslal Nace Zlemberger.)

Farrell in Sharon, Pa. — Po 50c: Frank Gorenc in Frank Stenbal; po 25c: Joseph Malović, Joseph Vodenica, Mike Rupert, Frank Cimperman in Lovrenc Keršinj; po 10c: Mary Bieck in Frank Novak, skupaj \$2.45. (Poslal Nace Zlemberger.)

Chicago, Ill. — Filip Godina \$1.75. Girard, O. Ant. Dobrovolc \$1.20. Akron, O. — Peter Skvarca 50c; po 25c: Margaret Petrič in Martin Bolha, skupaj \$1. (Poslal Nace Zlemberger.)

Hostetter, Pa. — John Resnik 50c. New Market, N. J. — John Rupnik 50c.

Jacksonville, Kans. — Jacob Baloh 25c.

Skupaj v tem izkazu \$41.20. Prejšnji izkaz \$119.60, skupaj \$160.80.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva.
Deset članov(ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list i-
za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

AKO ste prejeli Proletarca, ne da bi si ga sami naročili, je vam bil poslan, ali pa izročen po naročilu nekoga, ki želi, da ga prečitata in ako vam ugaja, da si ga naročite. Prečitajte to številko Proletarca pazno, in uvideli boste, da vam vaš prijatelj nudi list, ki je res vreden, da postanete njegov naročnik.

POMEN DEMOKACIJE ZA DELAVSKI POKRET

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Komunisti v Zed. državah prav tako zametujejo "bogus" demokracijo kakor so jo njihovi tovariši v Nemčiji, toda v isti sapi zahtevajo svobodo govora, zborovanja in tiska zase, kar je zelo nelogično. So zoper "bogus" demokracijo, a ob enem se zanj bore in jo uporabljajo v svoj prid kolikor največ morejo.

V Bolgariji so komunisti pri poslednjih volitvah v občinske zastoje kljub svojemu zametavanju buržvazne demokracije dosegli velike zmage. Ampak tudi buržvazija, ki je v modernih kapitalističnih deželah še vedno veliko jačja kakor pa razredno delavstvo in revolucionarno agrarno gibanje, je lahko zoper "svojo" demokracijo in jo pogazi. Tedaj delavci šele spoznajo, kaj pomeni zanje. Tedaj šele se spomnijo, da je padel v borbi za volilno pravico, za svobodo govora in tiska in za parlamentarizem tisoče proletarcev. Stotine delavskih življenj je radi bojev za demokracijo prebilo velik del svojega življenja v ječah, ali pa plačalo za svoj "zločin" s smrtjo na vešalih.

Kapitalizem ne respektira demokracije, razen v toliko, v kolikor je od demokracije strank v to prisiljen. In če s vrhu vsega še delavske stranke izrekajo, da jim ni za "bogus" demokracijo — naj jo vrag vzame — je kapitalizmu to čisto prav in jo odpravi, ali pa omeji tako zelo, da je brez večje vrednosti. Četudi na papirju ostane, jo kapitalizem krši in vseh koncih in krajih in se poslužuje proti opoziciji, čeprav je v smislu zakonov legalna, nasilnih metod.

V demokraciji, o kateri vemo, da pod kapitalizmom ne more biti idealna, imajo manjšinske stranke vendarle priliko zastopstva, priliko opozicije, kritike, demonstriranja in prote stiranja. In to je vse, kar delavsko gibanje zmora, dokler bo v manjšini, oziroma dokler kapitalizem ne bo toliko oslabilen da ga bo mogoče poraziti. Bombastično zametavanje "bogus" demokracije in kovanje načrtov za prevzem vlade z masnim uporom je iluzija, kar lahko potrdijo komunisti v Nemčiji, ako so se že spametovali.

Socialisti v Avstriji so bili iskreni pristaši demokracije in so ali tudi v borbo zanj, ne samo na papirju, z resolucijami in načelno izjavo, temveč s puškami, kolikor so jih imeli na razpolago. Toda sovražniki demokracije v vladi so bili veselo opore vojaštva jačji in tako se je Avstrija pridružila onim deželah, ki so zoper "bogus" demokracijo.

Sprejemanje radikalnih izjav in resolucij z grožnjami masnih uporov je romantično in navduševalno — toda le za tiste, ki niso sposobni motriti svet in razvoj na njemu v luči realnosti. Mladi in stari "militanti" instinktivno vedo, da je velike laglje uganjati revolucije na papirju, kakor pa praktično delati za revolucijo. Le tisti, ki znajo delavstvo učiti, ga organizirati ter usposobljati za socialni preobrat, so pravi graditelji proletarske revolucije in pionirji socialne demokracije.

Kaj počnemo v Clevelandu glede X. rednega zbor JSZ

Cleveland, O. — Kaj počnemo v metropoli z ozirom na bližajoči se zbor JSZ, ki se bo vršil v našem mestu? Ali se kaj pripravljamo za sprejem "slavne delegacije" X. rednega zbor Jugoslovanske socialistične zveze in njene Prosvetne matice?

Ker se dozdaj še nismo oglasili v pojasnilo na gornje vprašanje, so nekateri v skrbeh, posebno Chas. Pogorelec, češ, kaj, če bodo pustili došlece same!

Ako bi bil tako zračen kakor je on, bi me nič ne skrbelo. Zagotovljen bi bil, da bi me rojakinje in metropoli veselo sprejele in mi stregle s poticami in drugimi okusnimi jedili. Christina Skapin pa bi mi nedvomno "sophala" tisto mlado vrano, ki jo je prejel ali vlovil njen soprog Tony. Torej zunanji sodrugi, potolažite se — bo že kako!

Imeli smo nekaj sestankov in ukrepali o pripravah. Zastopani so bili klubi št. 27 in njegov angleški odsek, klub št. 28 in klub št. 49. Razpravljali in sklepali smo o načrtu za prireditve banketa in pa prireditve z varietetnim sporedom, na kateri bi sodelovali pevski zbori, kateri se bi odzvali povabilu, predvajane bi bile deklamacije, vpriporjena primerna igra, živa slika, imeli bi tudi predvajanje muzikalnih skladb in čuli bi seveda par govorov.

S. Joseph Jauch je tajnik pripravljalnega odbora. V publikacijskem odseku so Jauch, Kukovac, Poljšak in Barbič, v angleškem pa Josephine Turk in Johnny Vehar. Vsi, ki se boste priporočili za stanovanja, pišite na sledeči naslov:

Joseph Jauch, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zbor se bo vršil v Slov. del. domu. Včasih je bil ta del Clevelanda samostojen kraj z imenom Collinwood, kakor ga stari naseljenici še vedno imenujejo. Od l. 1914 je Collinwood del mesta Clevelanda. Tudi prireditve v času zbora se bodo vršile v tej dvorani.

Kare ulične železnice vozi jo iz sredine mesta (Public Square) mimo Slovenskega delavskega doma. Vzemite karo z napisom St. Clair-Collinwood-Euclid Beach.

Več o pripravah za X. redni zbor boste izvedeli vsak teden.

Frank Barbich.

Pismo pionirja

Raton, N. Mex. — Roosevelt je govoril v radiu in vprašal nas vse: "Ali vam ni bolje, kakor pred letom?"

Meni že ne. Brez dela sem štiri leta. In takih je sto tisoče. Predsednik obljublja boljše čase čez eno leto. Zame ne pridejo več. Vzroka sta dva. Prvi je, da imam nogo pokvarjeno. Pohabilo mi jo je v majni. In drugi, da sem prestar. Imam 58 let. Delavcev te starosti več ne rabijo.

Za pravico se borim že 35 let. Bil sem v boju zanj v stari Avstriji, Nemčiji, in nato v Ameriki. Dozdaj je še nisem dobil. Ako pogledam nazaj, vidim kupe polen, ki so mi jih nazadnjaki metali pod noge. Pa nič zato. Jem ne zamerim in vse sem prestal.

V olajšavo mi je bilo v teh bojih za pravico in obstanek, da sem "bečlar". Družina mi toraj ni v oviro.

Od časa postanka te svetovne krize — se mi zdi — se delavcem vendarle odpirajo oči. Ampak še vse premalom. Dokler bodo delavci imeli slona in osla za izražanje svoje politike.

STARE BAJTE V MESTIH

V ameriških mestih, posebno v velikih, so veliki predeli starih razpadajočih hiš, ki še vedno služijo za stanovanja ubožnim, čeprav jih bi bilo treba podreti. Za te "slums" se zanima v tej krizi tudi zvezna vlada, ki je dovolila višje vrate za zgraditev modernih stavb, v katerih bi dobili delavci cenejša, udobna stanovanja. V New Yorku se je začela brigati za podiranje starih stanovanjskih kasarn običajno, ker se v njih dogajajo zelo pogosto požari, ki so zahtevali še prilično življenj. V Chicagu se je nedavno sama porušila stara, zapuščena stanovanjska hiša (podirje vidite na tej sliki), ki je pokopala pod seboj sedem otrok, ki so se igrali okrog nje. K sreči ni bil nihče smrtno pobit. Župan obljublja, da bo dal v bodoče podreti vse stare hiše, ki so opasne telesni varnosti stanovnikov.

tične orientacije, bo padalo po naših grbah.

Tod sem razpečal pet izvodov Majskega Glasa. Društvo št. 297 SNPJ je v Prosvetni matici. Gibljemo torej, četudi po malem.

Po 35. letih mojega delovanja še vedno vzklikam: Živel socializem! Razočaranje me ni podjarmilo.

Tudi kritičnega pogleda nisem izgubil. Voditelji delavstva v Ameriki (kakor jih jaz vidim) mi ne ugajajo. Morda vidim slabo. Ako se bodo tepli v unijah le za stolčke, namesto za pravi napredek unij, bo ameriško delavstvo poginilo v močvirje, kakor je bilo nemško.

V tej deželi je veliko delavskih organizacij in vsaka je proglašala za najboljšo ali pa za "edino" pravo predstavničo delavskih koristi. In tako druga drugi nasprotuje, kar je kvarno. Če hočemo ameriški proletarijat obvarovati pred katastrofo, bodo morali delati druga z drugo roka v roki.

Louis Kopriva.

Iz Pennsilvanije

Hermine, Pa. — Na konvenciji sprejeta načelna izjava socialistične stranke je vzbudila med članstvom veliko zanimanja. Mnogi so zanj, drugi pravijo, da bodo glasovali na referendumu proti. Zdi se mi, da poteza večine na konvenciji ni bila najboljša. Duhovi se vznemirjajo in nasprotniki se veselo. Soc. stranka ima med delavci ne samo somišljenike nego tudi sovražnike. Mrže jo kot veren katoličan hudici.

To za delavstvo ni prva kriza. Premagalo je vse in tako bo socialistično gibanje premagalo tudi sedanja nesoglasja.

Poročal sem že, da sem v agitijski fond soc. stranke zbral v okrajih Westmoreland, Allegheny in Washington skupno \$40. V Westmorelandu smo nabrali nekaj čez 50% kvote.

(S. Zornik želi, da bi objavili imena prispevateljev. Toda teh je veliko, ker so dali večinoma male vsote — po 5 ali 10c — nam pa manjka prostora. Iz tega razloga priobčujemo v Proletarcu imena samo tistih, ki prispevajo v podporo Proletarcu in v agitijske namene JSZ.)

Dne 21. julija bo konvencija pennsilvanske soc. stranke v Readingu. Izvoljen sem spet za delegata. Nedvomno bi bila udeležba na konvenciji s tega kraja Penne velika, če ne bi brezposelnost obubožala ljudi toliko, da se za taka potovanja sploh ne morejo zrtvovati, ker so brez sredstev.

Anton Zornik.

Zabava kluba št. 13 JSZ

Sygan, Pa. — Klub št. 13 priredi plesno zabavo v soboto 11. avgusta v dvorani druž. Bratstvo št. 6 SNPJ. Spored objavimo pozneje. Naše rojake tu in v okolici vabimo, da pridejo na to prireditev kluba, kateri zasluži vaše naklonjenosti in podpore.

Na prihodnji zbor JSZ dne 1.-8. sept., ki se bo vršil v Clevelandu, pošlje tudi naš klub delegata. Sodrugi, razpravljajte o dnevnem redu zbora in dajte delegatu, ki ga izvolite, navodila, da bo zastopal vaše želje in deloval po vaših naročilih. Predvsem pa, na svidenje na Syganu v soboto 11. avgusta. Ob tej priliki bomo lahko govorili tudi o tem velevažnem zboru našega delavstva. — Lovrenc Kavčič.

Izlet članstva čikaških klubov JSZ

Chicago, Ill. — V nedeljo 15. julija se snidejo člani in članice čikaških klubov JSZ na skupnem izletu v forest preserve v Willow Springsu nad Stežnarjem. Vabimo tudi drugo občinstvo, da se bomo v prosti naravi skupno zabavali. — P. O.

Prispevki za kritje stroškov "Majskega Glasa"

IV. IZKAZ.

Waukegan, Ill. Po \$1: Anton Nagode in Frances Zakovšek. Po 50c: Frances Velkovrh in Frances Cihva; Frances Smrtnik 25c; skupaj \$3.25. (Poslala Frances Zakovšek.)

Red Lodge, Mont. Dva naročnika 50c.

Skupaj v tem izkazu \$3.75. Prejšnji izkaz \$44.60, skupaj \$48.35.

Organizacija

Milijon posameznih delavcev je milijon posameznikov. Toda če se organizirajo, so sila, s katero nasprotniki morajo računati in jo upoštevati.

Ali ste naročnino na Proletarca že poravnali?

V nedeljo 15. julija piknik kluba št. 27.

Cleveland, O. — V nedeljo 15. julija priredi v Clevelandu piknik klub št. 27 JSZ in njegov pevski zbor "Zarja". To je naš 23-letni piknik. Veselilo nas bo vse, ko se zopet snidemo v prosti naravi s starimi sodržitelji, znanci, somišljeniki in prijatelji našega gibanja. Uspeli smo, da pristopa v naše vrste tudi mladina in upamo, da si bo znala tudi ona ustvariti svoj krožek ljudi, ki si bodo sorodni in enotni po delu, načelih in mišljenju.

Piknik se vrši na Pintarjevi farmi. Peljite se s St. Clair-Nottingham karo do konca tam pa vas bo čakal truck, ki vas odpelje na izletni prostor.

Rojaki delavci in prijatelji kluba ter "Zarje", rezervirajte si nedeljo 15. julija za izlet na Pintarjevo farmo.

Joseph Jauch.

Shod v Johnstownu

V nedeljo 15. julija bodo društva SNPJ johnstownskega okrožja imela slavnost 30-letnice svoje jednote, na kateri bosta poleg tukajšnjih govornikov nastopila D. J. Lotrich in Frank Zaitz. Oba bosta govorila tudi naslednji dan v ponedeljek 16. julija na shodu kluba JSZ v dvorani na Franklinu.

Zelo kritiziran član "možganskega trusta"

Profesor Rexford G. Tugwell, ki ga je predsednik Roosevelt nedavno imenoval za podtajnika agrikulturnega oddelka, ima veliko nasprotnikov. Nekateri republikanski in demokratiški politiki ga oglašajo za glavo "možganskega trusta", ki tira to deželo v "ruske eksperimente" in boljše življenje. Ker je bilo proti imenovanju Tugwella v omenjeni urad veliko nasprotovanja, je uvedel senat posebno preiskavo in zaslíhal med drugimi tudi profesorja Tugwella, ki je senatorje tolažil, da ni radikalec, da ne verjame v "ruske metode" in sploh da je zavezan v ameriško ustavo, ki pa je sicer elastična in dopušča marsikaj, zraven pa pritrdil, da se smatra sposobnim za službo v poljedelskem departmentu, čeprav ni "praktičen farmer".

Senat je končno Tugwella odobril za podtajnika v agrikulturnem oddelku zvezne vlade s 53. proti 24. glasovom.

Komunisti na socialistični konvenciji

Na socialistični konvenciji v Detroitu je bilo med poslušalci tudi precej komunistov, med njimi Ben Gitlow, bivši komunistični kandidat za podpredsednika, Jay Lovestone, bivši tajnik kom. stranke in več drugih. To so večinoma komunisti, ki so danes v opoziciji proti oficijelni komunistični stranki. Tudi predstavniki Mustejevcev so bili na konvenciji.

"Križarji" napovedujejo vojno radikalcem

V Zed. državah je bila v času prohibicije ustanovljena organizacija z imenom Crusaders, ki se je borila za odpravo 18. amendmenta. Zdaj so se ti "križarji" reorganizirali za borbo "proti radikalizmu". Kakor več drugih sličnih patriotskih grup, so tudi "križarji" pristaši fašizma.

Provizorični spored X. rednega zbora J.S.Z.

Eksekutiva JSZ je na svoji seji dne 27. junija sprejela sledeči provizorični spored, ki bo predložen X. rednemu zboru dne 1. septembra v Clevelandu.

Članstvo JSZ naj v klubih in v Proletarcu razpravlja o njemu. Vse sugestije za spremembe sporočite tajništvu JSZ, ali pa jih objavite v Proletarcu.

Spored se glasi:

I. KONSTITUIRANJE ZBORA.

1. Otvoritev X. rednega zbora JSZ (Charles Pogorelec).
2. Volitve verifikacijskega odbora treh članov za pregled pooblastil.
3. Pozdravni govor v imenu klubov JSZ v Clevelandu. (Govornika določijo klubi JSZ v Clevelandu.)
4. Tajnik predloži provizorični poslovnik, dnevni red in spored.
5. Poročilo verifikacijskega odbora.
6. Volitve predsednika, dveh podpredsednikov in konvencnega tajnika.
7. Volitve resolucijskega odbora (pet članov).

II. JUGOSLOVANSKA SOCIALISTIČNA ZVEZA.

8. Delo in stanje JSZ od prošlega do tega zbora. Poroča tajnik Charles Pogorelec.
9. Poročila odborov sekcij:
 - a) za slovensko sekcijo poroča tajnik Frank Zaitz.
 - b) za srbsko sekcijo poroča tajnik George Maslach.
10. Ali pogoji za uspešno delovanje in za ohranitev JSZ še obstoje? Frank Česen (Detroit, Mich.).
11. Učinki delovanja klubov JSZ in Prosvetne matice v naselbinah. — Referirata: Anton Šular (Arma, Kans.) in John Terčelj (Strabane, Pa.).
12. JSZ in naša agitacija v Clevelandu. Joseph Jauch.
13. Socialistično gibanje med Hrvati in Srbi. Peter Kokotović.

III. SOCIALISTIČNA STRANKA

14. Detroitška konvencija socialistične stranke. Charles Pogorelec.
15. Načelna izjava socialistične stranke. Anton Garden.
16. Nauki iz izkušenj delovanja milwauških socialistov. Frank Novak.

VI. NAŠE PUBLIKACIJE IN SPLOŠEN SOCIALISTIČNI TISK.

17. Proletarec, Ameriški družinski koledar, Majski Glas itd. Poroča za upravnništvo Chas. Pogorelec, za uredništvo Frank Zaitz in v angleščini John Rak.
18. Agitacija za naš tisk v naselbinah. Nace Zlemberger.

V. STAVBINSKI SKLAD.

19. Stavbinski fond JSZ. Poroča tajnik Frank Zaitz.

VI. PROSVETNA MATICA.

20. Prosvetna matica in njeno delo od prošlega do tega zbora. Poroča tajnik Charles Pogorelec.
21. Delo Prosvetne matice med angleško poslujočimi društvi in med našo mladino. Poroča John Rak, direktor angleškega oddelka P. M.
22. Referat Ivana Moleka o prosvetnem delu.
23. Delo naših sodrugov in somišljenikov v kulturnih in podpornih društvih. Kritičen pregled. Referira Joško Oven.
24. Ali so aktivnosti sodrugov v podpornih društvih našem gibanju koristne? Frank Alesh.

VII. AGITACIJA MED MLADINO.

- a) Angleški odseki klubov JSZ. Donald J. Lotrich.
- b) Socialistično gibanje med našo mladino v slovenskih naselbinah. Referanti: Raymond Traunik, Detroit, Mich.; Frances Langerholc, Johnstown, Pa.; Josephine Turk, Cleveland, O.

VIII. UNIJE.

26. Naloge socialistov v unijah. Frank Podboy.

IX. ZADRUŽNIŠTVO.

27. Zadružništvo med ameriški Jugoslovani.

X. AGITACIJA MED ZENSTVOM.

28. Naše ženstvo in socialistično gibanje. Angela Zaitz.

XI. RESOLUCIJE IN PRAVILA.

29. Poročilo odbora za resolucije.
30. Poročilo odbora za pravila.

XII. SPLOŠNE ZADEVE.

31. Razno (nominiranje mest za bodoči zbor itd.).
32. Zaključek zbora.

Agitacija za nov socialistični tednik "Wisconsin Leader"

Socialistična stranka v Wisconsinu je ustanovila nov tednik "Wisconsin Leader", s katerim bo širila socialistično mišljenje posebej med farmarji. Za nov tednik se pri nabiranju naročnikov vsi sistematično agitacija povsod v Wisconsinu, kjer ima stranka svoje postojanke in člane. Naročnina na "Wisconsin Leader" je \$1 na leto.

sel posebej med farmarji. Za nov tednik se pri nabiranju naročnikov vsi sistematično agitacija povsod v Wisconsinu, kjer ima stranka svoje postojanke in člane. Naročnina na "Wisconsin Leader" je \$1 na leto.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

ALI

je klub JSZ v vaši
naselbini ali društvo
Prosvetne matice

?

že izvolilo delegate za X. redni zbor JSZ in Prosvetne matice
Volitve se vrše do 31. julija!

0 fundamentalnih spremembah civilizacije

Predaval IVAN MOLEK v klubu št. 1 JSZ dne 25. maja 1934

(Nadaljevanje.)

Se več — se več. Jaz pravim, da človeška sebičnost ne bo izginila tudi po odpravi privatnega kapitalizma. Zivela in persistirala bo tudi v periodi državnega kapitalizma ali državnega kolektivizma, kakršen je danes v Rusiji.

Zakaj? Zaradi tega, ker na današnji stopnji civilizacije še ni dovolj vseh potrebščin za celnega posameznika. In dolžnosti — delo — še ni ekvalizirano! Nekdo nekje ima lažje delo kakor jaz! Nekdo nekje lažje pride do kruha kakor pridem jaz! Čemu ta razlika?

Te razlike ne odpravi nobena kolektivistična revolucija, dokler se ne dvigne stopnja civilizacije. Ali ni jasno? Človek je sebičen samo na ono stvar, katere nima dovolj ali sploh nima. Nihče ni sebičen na zrak, kajti tega je vedno dovolj; nihče ni sebičen na vodo, katere je v normalnih razmerah tudi dovolj; nihče si ne pozele ceste zase, ker mu je prosta. Jasno je, da nagon sebičnosti se koncentriira le na one stvari, katerih vedno manjka in zaradi katerih je večno tekmovanje in večni boj med ljudmi.

Socialisti bi morali sovražiti sebičnost. Sebičnost nasprotuje našim naukom in teorijam. Namesto sebičnosti postavljamo socialno čustnost kot največjo čednost socialističnega človeka, kar v resnici je. Brez socialno čutečega človeka ne more biti socialne pravičnosti. Socialno čuteč človek ni srečen, pa naj bo z vsem preskrbljen, dokler nimajo vsi ljudje toliko vsega kakor on.

Kako pa je v praksi? Ali smo vsi socialisti socialno čuteči? Le priznamo — v veliki večini nismo. V pretežni večini smo sebični kakor so pristaši "krepkega individualizma". Zakaj?

Prav za prav je na mestu vprašanje: Ali ideja sama spreminja človeka? Deloma že, nikdar pa ne popolnoma. Glavni faktor so življenske razmere.

Res smo solidarni. Vedno zbiramo prispevke in dajemo za to in ono, ker smatramo, da je to potrebno. Če pride sila, pomagamo drug drugemu. V Avstriji je prišla katastrofa in po vsem svetu kolektamo za socialistične žrtve civilne vojne. Ampak mi ne delamo tega sami. Katoličani tudi kolektajo za svoje žrtve. V slučaju velike nesreče pomagajo ljudje na splošno. Torej ta čednost ni samo naša. Ta čednost koraka poleg sebičnosti! Baš ta potreba po individualni pomoči izhaja in poživlja sebičnost! To še ni izraz socialne čustnosti.

Krščanska ljubezen je že stara dva tisoč let, a med kristjani je poročeno baš toliko sebičnosti kakor med ateisti in komunisti.

OTO BAUER:

VSTAJA AVSTRIJSKIH DELAVCEV NJENI VZROKI IN POSLEDICE

(Nadaljevanje.)

V prvih tednih po državnem udaru 7. marca 1933 so našli nekateri izmed nas možnost, da so govorili z Dollfusom. Ponudili so mu pogajanja za sporazum; predvsem bi se naj pogodili o reformi ustave in parlamentarnem poslovanju. Dollfuss je obljubil, da bo začel s pogajanjmi ob koncu marca 1933. Toda pogajanja ni niti začel, nego je pozneje odklanjal vsak pogovor s socialnimi demokrati. Ko je izjavil, da se noče pogajati z dotedanjimi strankinimi voditelji, smo mu ponudili za pogajanja druge, ki bi bili zanj sprejemljivejši; toda niti teh ni Dollfuss sprejel.

Zato smo poskušali na drug način priti do pogajanj, ki bi naj na miren in ustaven način rešili spor. Naši izvedunjski sodrugi, ki so s krščanskimi socialisti in landbundovci sodelovali v državnih vladah, so izkoristili osebne zveze s krščanskosocialnimi deželnimi glavarji, da bi na ta način dosegli pogovor s krščansko socialno stranko. V meščanskem taboru so našli mnogoterega moža, ki je bil pripravljen za sporazum, toda vsi ti poizkusi so se radi trdovratnega Dollfusovega odpora ponesrečili.

Opustili nismo ničesar, da bi meščanskim politikom, ki smo imeli z njimi osebne zveze, dokazali, kako nevaren je boj na dveh frontah, ki ga vodi Dollfuss, in sicer proti socialni demokraciji in nacionalnemu socializmu. Ker so bili delavci radi diktature zmeraj bolj ogorčeni, je pričela narasčati nevarnost, da bi začeli delavci

Fakt je, da kristjani in socialisti smo najprej ljudje, ki moramo najprej eksistirati v življenjskih razmerah, kakršne so — in te razmere nas vlečejo za roke, noge in vrat v medsebojno tekmovanje za eksistenco. V tem je bistvo sebičnosti. V dejstvu, ker ni vsega dovolj za vse ljudi in pa, ker so poja do tega vsega tako raznoliki!

Vzemimo katerokoli pot hočemo — vsa pota vodijo do ene in iste točke, na kateri se ustavijo vsi gospodarski, politični in socialni programi v praksi. Ta točka je stopnja civilizacije — **fundamentalna točka.**

Preko te točke človeštvo ne more in na tej točki mora stati toliko časa, dokler ne odkrije novega procesa pridobivanja živeža, kovin in gonilne sile v največji abundanci, ki si je more človek zamisliti. Način mehanične produkcije živeža, kovin in gonilne sile, ki bo tekla dan in noč, poletu in pozimi, neprestano in absolutno neodvisno od človeku sovražnih prirodnih sil!

Premalo materialnih dobrin in premalo uživanja za vse zdrave ljudi!

V tem bistvu socialnega vprašanja, socialnega zla, razrednega boja in sploh vseh glavnih človeških problemov od vsega začetka do danes. Največja ironija v zvezi s tem faktom pa je, da oni, ki so poklicani dvigniti človeško družbo na novo stopnjo civilizacije in rešiti človeštvo iz največjega robstva v njegovi zgodovini — se v večini najmanj brigajo za socialno vprašanje in mnogi med njimi sploh nimajo pojma o njem. To so kemiki in elektrotehniki. Ti ljudje se večinoma prav nič ne zavedajo, kakšno veliko revolucijo vrše.

Če smo to spoznali, nimamo najmanjšega vzroka, da bi se oddahnili in prekrizali roke ali pa da bi se čutili razočarani. Naša naloga mora biti, da preiščemo in prebrskamo vse strani socialnega vprašanja in kjerkoli je resnica, jo moramo vzeti in sprejeti, kakršna je. Ne smemo biti dogmatiki, da bi resnico sami fabricirali in prikrojili po svojih željah. Naša naloga ne sme biti, da bi slepo drli za nekim ciljem čez drn in strn, skozi zid in skalo kakor fanatiki ali norci. To nas ne privede nikamor drugam kakor v razočaranje. Največja nesreča je, če je človek skrajšen idealist, iz katerega puhte sama čustva, dočim njegovi možgani, tiista siva kapa, spe.

Socialisti moramo biti realisti. In ko spoznamo resnico, pa naj bo še tako boleča, se lahko zavedamo, da smo nekaj le dosegli. Naša največja naloga je, da budimo delavce — in sploh vse ljudi, ki nas hočejo poslušati — iz sanj. Iz vsakih sanj! Iz vseh sanj! Tudi iz revolucionarnih, radikalnih sanj!

(Konec.)

(Prejela Talpa.)

mir, smo morali vendarle zmeraj računati z možnostjo, da nam poslednji odlični boj ne bo prihranjen. Kajti po 7. mared je bil naš sklep, naša volja: Brez boja, brez moškega poizkusa odpora ne bomo nikdar dopustili, da uničijo našo ustavo, ki smo pri njej sodelovali in jo petnajst let branili, delavskega razreda ne bomo brez boja izročili fašizmu, prav tako pa ne bomo dopustili, da nam porušijo stranko, to veliko delo treh delavskih generacij.

Zavedali smo se, da bomo zmagali v neenakem boju proti strahnim vladnim sredstvom samo tedaj, če se bo dvignilo res prav vse industrijsko delavstvo — prav do poslednjega industrijskega kraja. Zato smo bili pripravljeni dati zna-

menje za vstajo le tedaj, kadar bi diktatura napravila kaj takega, kar bi do skrajnosti stopnjevalo ljudsko jezo in razburkalo ljudske strasti. Na izrednem strankinem zborovanju v jeseni je bilo sklenjeno, naj se splošna stavka proklama v sledečih štirih slučajih:

1. če bi vlada protipravno in protustavno otkrivala fašistovskemu ustavo;

2. če bi vlada protipravno in protustavno odstavila ustavno občeino in deželno upravo rdečega Dunaja in izročila dunajsko občino vladnemu komisarju;

3. če bi vlada prepovedala stranko;

4. če bi vlada prepovedala atrokovne organizacije ali jih pa "zencila".

(Dolge prihodnji.)

ELEKTRIŠKI TRUST JE PREMAGAN

Milwaukee, Wis. — Delavstvo v Milwaukeeju je izločevalo veliko zmago. Pravim delavstvu, ker to končno ni bil boj delavcev tukajšnje elektriške družbe, ki je del orjaškega Utility trusta, največje in najmočnejše kapitalistične organizacije na svetu, temveč boj ljudstva proti prvemu predstavniku kapitalističnega sistema.

V torek zjutraj 25. junija se je začela, oziroma bi imela začeti stavka, toda ves dan do večera so obratovali vse proge ulične železnice. To se je nadaljevalo tudi v sredo, do večera. Okrog 8. ure zvečer je bil promet izven mestne meje ustavljen. Delavcem, ki delajo daleč od mesta, je bilo naznanjeno, da tega večera ne bo prilike, da se odpeljejo proti domu. Zvečer je nastopilo ljudstvo v ogromnih množicah. Simpatičarji stavkovalci uslužbencev, katerih je bilo to čez samo par sto v boju, so osredotočili svoje sile na južni sistem uličnih železnic, na K. K. in Mitchell St. Okrog 15. tisoč oseb je oblegalo ogromna poslopja. Okrog 10. ure zvečer so posamezne skupine napadle vozove ulične železnice na Greenfield Ave., tako tudi na Mitchell cesti in okolici. V nekaj minutah je bilo razbitih par ducata vozov; zdrobljene šipe so pokrivalo ceste daleč naokrog. V trenutku je bil v celi okolici vsak promet ustavljen. Uslužbenci so zbežali uporabivši lepo priliko, da se pridružijo stavkarjem.

Ni ni pomagalo, da so bili vozovi opremljeni s posebnimi, nalašč v ta namen pritrjenimi mrežami, katere je družba naročila za vsak slučaj iz neke tovarne v Pennsylvaniji; težko kamenje je zdrobilo omrežje, v mnogih slučajih pa so se napadalcu poslužili tudi vsakovrstnega orodja.

Oba prva dneva je družba provocirala stavkarje s tem, da je pomnožila število vozov in tako kazala svojo moč. Delavci je prisilila, da so delali po 16 ur in tudi več. Položaj je bil navidezno brezupen za stavkarje, ker njih vrste so bile zelo redke; ako bi ne bilo na razpolago tisoče brezposelnih, ki delujejo v posebnih organizacijah, bi ne bilo niti dovolj piketov na razpolago.

V četrtek ob 2. popoldne je bilo nenadoma izdano povelje, da se ustavi vsak promet; položaj je postal hipoma zelo resen. Tisti večer se je ponovilo obleganje vseh središč (car barns), kjer se je zbrala silna množica ljudstva. Velika armada stavkarjev in simpatičarjev je oblegala tudi glavno elektriško centralo Lake Side, na južni strani mesta. Te velikanske naprave je družba že poprej odbala z visokim žičastim plotom, poleg katerega so stale vsake deset korakov velike električne luči, na strehah centrale same pa močni žarkometi. Od ene strani so poslopja zavarovana z jezerom, kjer so stali čolni s posebnimi stražniki, oboroženi s strojnimi puškami. Delavci v centrali so spali v Pullman vozovih in tudi hrano so dobivali v centrali. Vsako obleganje z zunanjim svetom jim je bilo onemogočeno; te-

lefonski razgovori z domom so bili dovoljeni samo pod strogim nadzorstvom; tudi časopisi so jim bili prepovedani.

V petek kakor v četrtek popoldan je bilo mesto brez vsakega prometa na uličnih železnicah. Vedno večje množice ljudstva so se zbirale proti večeru po vseh središčih; položaj je postal resnejši z vsako uro, toda kapitalistično časopisje je še vedno poročalo, da je stavka brezupna in da se družba ne misli podati niti v eni točki.

Medtem je socialistični dnevnik poročal popolnoma druge podrobnosti in bodril delavstvo k vztrajanju in obenem, da naj se varuje nasilnih činov. V petek proti večeru so bili voditelji stavke obveščeni, da se bodo stavkarjem pridružili v nekaj urah vsi delavci ne samo na glavni centrali Lake Side, temveč tudi v obeh drugih na severni strani, oziroma v središču mesta. Ob peti uri so nenadoma ugasnile vse luči kar je pomenilo, da so se delavci v severni centrali pridružili stavkarjem. Kmalu nato so posebne izdaje časopisov naznanile, da je stavka končana z medsebojnim sporazumom. Zadnjega psovetovanja s predsednikom elektriške družbe so se udeležili poleg unijskih voditeljev in zastopnikov delavstva tudi zastopniki Zvezne in državne vlade.

Kaj je delavstvo doseglo?

Družba je sprejela vse točke, predložene po zastopnikih delavstva, samo točko glede priznanja unije se je sprejelo v toliko, da kompanija prizna namesto tega delavcem pravico vzajemnega pogajanja (collective bargaining). Če se upošteva dejstvo, da je družba vse mesece trdovratno odklanjala tudi vsak razgovor z zastopniki delavcev ter odkrito izjavila, da ne odstopi niti koraka od svojega stališča, je pač lahko razumeti, kaj je delavstvo doseglo v tem boju. Poseben odbor, sestojec iz zastopnikov delavstva, družbe in enega, katerega izvolila obe stranki sporazumno, bo sedaj določal spremembe o plačah delovnem času in drugih zahtevah delavstva. Družba, ki je bila s tem skupnim nastopom tako močno vsega prebivalstva tega mesta in okolice priprljena na to, da bi ji bilo pristati na zahteve, ki ji bodo predložene, zavedajoč se, da jo v drugem slučaju čaka še silnejši boj in še večja zmaga za delavce. Družba je tudi dala potrebne garancije, da si pridobi nazaj pravico do plavega orla, katere je zgubila teden dni pred stavko, kar je seveda povzročilo, da se je ljudstvo s tako silo dvignilo in se postavilo na stran stavkarjev.

Zakaj ni bila stavka takoj od začetka popolna?

Elektriška družba je že pred leti vpeljala med svojimi delavci neke vrste kompanijsko unijo, katere je delovala pod imenom podporne organizacije. Kot vado je rabila družba starostno zavarovanje, ki je bilo vse kaj drugega kot pa to. Tudi "starostne pravice" (seniority rights) so pomagale

le strašiti posebno starejše delavce. Ko je izbruhnila stavka se je videlo med piketisti samimajše delavce, starejši pa so vsi ostali na delu. Od začetka je javnost mislila in tudi kapitalistični časopisi so poročali, da stavka pri veliki večini vslužbencev sploh nima zaslombe. Toda vse to je predstojalo samo del izvrstne strategije vodstva stavke. Ti stari delavci so ostali dolge ure v službi in ko so bili izčrpani so vstali doma. Stotine izmed teh, ki so še opravljal svojo službo je zapustilo svoja mesta, to je vozove ulične železnice kar sredi dela na cestah z dobrim izgovorom, da je njih življenje v nevarnosti. Medtem pa je ljudstvo delovalo z vsemi silami. Tisti, ki niso zapustili svojih mest so bili izpostavljeni zasmevanju prijateljev, sosedov in celo sorodnikov. V trgovinah v gostilnah, kamor so se podali, so morali okusiti obče zaupanje in preziranje, kar je njih moralo končno ugonobilo. Seveda, med temi je bilo ogromno število takih, ki so samo čakali na ugoden trenutek, da se pridružijo stavkarjem. Ko je ljudstvo zdrobilo več ducatu vozov, je bila meja polna; vsi uslužbenci so nenadoma odpeljali svoje vozove v središče ali pa jih kar pustili na cesti in odšli domov.

Družba je spoznala, da ima proti sebi ogromno večino ljudstva in da ima opraviti z javnim mnenjem, ki jo je ostro obsojalo. Policija je sicer storila svojo policijsko dolžnost in čutila "privatno lastnino" v kolikor je bilo to mogoče, toda silen narval ljudstva je onemogočil vsako vsaj deloma zadostno zaščito. Ko se je predsednik družbe Mr. Way obrnil v javnim pismom na župana v Milwaukeeju in na West Allisu, zahtevajoč popolno zaščito družbinih interesov in grozil, da bo družba mesto držala odgovorno za vsa škoda, je dobil oster odgovor od obeh županov, ki sta odkrito povedala, da stojata na strani delavcev in obsojata arogantnost trusta, ki dobiva svoja poželja z Wall streeta. Tako se je zgodilo, da je bil položaj za družbo že v petek popoldan brezupen. Le nastopu zastopnika Zvezne vlade se je zahvaliti, da delavstvo ni vztrajalo pri popolnem priznanju unije. Ker pa je družba priznala vse točke in se uklonila tako daleč, so bili zastopniki delavstva primorani odstopiti ta del svojih zahtev, ker je postajal položaj v mestu v resnici že obupen zaradi grozeče stavke delavcev centralne elektrarne, kar bi pomenilo popolno zmedo v mestu ter neizmerno škodo.

Tako se je izvršil torej ta boj, ki je prinesel predvsem silno moralno zmago delavstvu. Velika gospoda je enkrat spoznala, da ima potrpljenje ljudstva svoje meje in tudi, da je ljudstvo razkačeno, ter pripravljeno na boj do skrajnosti.

Fr. Novak.

Tako se je izvršil torej ta boj, ki je prinesel predvsem silno moralno zmago delavstvu. Velika gospoda je enkrat spoznala, da ima potrpljenje ljudstva svoje meje in tudi, da je ljudstvo razkačeno, ter pripravljeno na boj do skrajnosti.

Tako se je izvršil torej ta boj, ki je prinesel predvsem silno moralno zmago delavstvu. Velika gospoda je enkrat spoznala, da ima potrpljenje ljudstva svoje meje in tudi, da je ljudstvo razkačeno, ter pripravljeno na boj do skrajnosti.

Kupujem staro zlato: bodisi ure, uhane, prstane itd., po izredno visoki ceni. Zglasite se pri meni. LEGER — ZLATAR 3817 W. 26th St., Chicago, Ill. 6504 W. Cermak Rd., Berwyn.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO. FRANK GRILL, predsednik PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cieru in Berwynu in dovajajo čistega na dom TOČNA POSTREŽBA 1727-1731 W. 21st STREET DELO JAMČENO CHICAGO, ILL. Telefoni: CANAL 7172-7173

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE NARODNA TISKARNA 2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL. Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

JULIJ.
CLEVELAND, O. — V nedeljo 15. julija piknik kluba št. 27 JSZ in pevskega odseka "Zarje" na Pintarjevih farmah.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 15. julija izlet članstva čikaških klubov JSZ v Forest Preserve nad St. Clairjem v Willow Springsu.

JOHNSTOWN, PA. — V ponedeljek 16. julija shod kluba JSZ v dvorani na Franklinu.

DETROIT, MICH. — Izlet klubov št. 114 in 115 JSZ na Upper Strait Lake v nedeljo 21. julija.

AUGUST.
CANONSBURG, Pa. — V nedeljo 5. avgusta konferenca klubov in društev Prosvetne matice.

STRABANE, PA. — V nedeljo 5. avgusta piknik v prid Konferenci JSZ in kluba št. 138 v Frank Drnicovem parku.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 5. avgusta piknik soc. stranke cleve-landskega okraja na Pintarjevi farmi.

SYGAM, Pa. — V sredo kluba št. 13 JSZ v soboto 11. avgusta v dvorani društva Bratstvo št. 6 SNPJ.

CHICAGO, ILL. — "Moonlight" piknik soc. pevskega zbora "Sava" v soboto 18. avgusta pri Keglu v Willow Springsu.

SEPTEMBER.
DESETI redni zbor JSZ 1., 2. in 3. septembra v Clevelandu, Ohio, v Slovenskem delavskem domu.

OKTOBER.
WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo 14. oktobra konferenca društev Prosvetne matice in klubov JSZ v Wisconsinu in Illinoisu.

WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo 14. oktobra velika prireditev pod pokroviteljstvom konference JSZ v Slov. nar. domu.

CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba št. 1 v nedeljo 21. oktobra v dvorani C.S.P.S.

NOVEMBER.
CHICAGO, ILL. — Koncert soc. pevskega zbora "Sava" v nedeljo 25. novembra v dvorani C.S.P.S.

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 W. Junco Ave. MILWAUKEE, WIS.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street 1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd. 4:30—6:00 p. m. Daily Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

Dr. ANDREW FURLAN
DENTIST
Phone: Canal 9694
1858 W. CERMAK RD. CHICAGO, ILL.
Office hours:
9-12 A. M.; 1-5 and 6-8 P. M.
Friday and Saturday all day and evenings.
Waukegan office at 424-10th St., Tel. Ontario 7213
Mon., Tue., Wed. and Thu. till noon. Sun. by appointment only

THE FAILURE OF FASCISM

Outsiders may exaggerate the Franz von Papen incident in Germany, but it undoubtedly has considerable significance. A similar incident in Italy probably would result in the assassination of the offender. In Russia, it would result in exile. If neither occurs in Germany, it may be taken for granted that Hitler is slipping badly. When combined with other indications, particularly the election of labor representatives in the industries, in which workers took pain to make their dissatisfaction manifest, the conclusion is inevitable.

It could not well be otherwise. If Hitler had kept his rosy promises, it might be different, but he has not kept them and cannot keep them. They were the promises of an orator who was on the outside and wanted in. Fascism is still capitalism, and, once in, he cannot make it bring prosperity to the people. Germany is probably in the worst financial condition it ever has been in, even in the gloomiest of its many gloomy periods.

Fascism has failed wherever it has been tried. It has failed in Italy as well as in Germany. Mussolini's own speech, a short time ago, virtually admitted that it had failed, and he talked of war, apparently thinking to preserve Fascism in that way. Fascism cannot be preserved in any manner, not permanently. War would be likely to overturn it, with a proletarian revolution and eventually Socialism. Either that or decay and retrogression.

Once more, marvelous to state, we find ourselves in agreement with The Chicago Tribune, for, discussing the

Von Papen incident along with Roger Babson's recent forecast of a dictatorship for the United States, it says, "Mussolini's Fascism has resulted in a progressive decline in the standard of living of the Italian people. Hitler's Fascism has had a similar result. The German financial situation is now nothing short of desperate. Popular discontent, which has no outlet in the press, is rising to dangerous and perhaps explosive pressures. The fruits of Fascist dic-

tatorship are there for anyone, including the American people, to behold. They are not tempting." It says if the American people embrace Fascism they will convict themselves of an extraordinary incapacity for profiting by the mistakes of others. And that's the truth. There will be no occasion for dictatorship of any sort in America if the American people will but make good use of the opportunity which the ballot gives them.

The Milwaukee Leader.

PRISON-MADE GOODS

The supreme court of the United States refused the state of Alabama the right to bring an action against Ohio and 18 other states in an attempt to invalidate laws which they had passed barring prison-made goods from their boundaries.

Alabama had also attacked the constitutionality of the federal law divesting such products of their interstate character. Last year Alabama had sold \$375,000 worth of prison-made shirts in the 19 states, \$30,000 worth in Ohio.

Yes, we are one happy family in this country with the same interests and no class struggles but it is rather embarrassing that some beg for bread while others are hogs at the same table.

In A World Of Contradictions

By Frank Zaitz

"We shouldn't judge the membership of the American Legion by their reactionary leaders," stated comrade Douglas A. Anderson in the course of his speech at the Socialist Party May Day affair in Chicago two months ago. He is known in Southern Illinois as a radical preacher and as a militant in the Socialist Party.

"The fascist organization (in Central and Southern Illinois) of Silver Shirts comprised almost entirely, if not entirely, of the American Legionnaires, has taken the law (in its fight against Labor) into its own hands..."

The above quotation is from Comrade D. J. Lotrich's article in last week's Proletarec.

In my earnest opinion no sincere, well informed Socialist should be a member of such an organization as the American Legion. To claim that the membership of the American Legion is less reactionary than its leaders, or worst still, to state that it should not be measured by the standards of the Legion's leadership, is to deceive oneself. Carelessly put up speeches of badly trained orators are not going to help the Socialist movement. I had intended to mention this incident by way of criticism before, but I thought, "better not!" Now, when Comrade Lotrich came from Comrade Anderson's territory with an entirely different viewpoint regarding the American Legion, it seems to me opportune to mention these — contradictions.

Broken Idols

Maybe the reason why the marble gods of Greece and Rome are usually found with their noses, arms and heads knocked off is that the folks had tumbled to the idea they were fakes. By the same token, we predict that whenever the American people find out what their gods have done to them, there will be no end of mutilated monuments littering up the country.

—The American Guardian.

Our Objection

One objection that we have to imperialist war is that the generals have always led us to fight our friends and to support our enemies. If they will lead us against the exploiters of the working masses of this country instead of against the working masses of other countries we will talk the matter over with them.

If Socialism means dividing up, it's already too late.

The words "radical", "militant" and such are very much misused — especially nowadays — both by opponents of the radicals and by radicals themselves.

Many so-called radicals and militants are very conservative in their actions, or more properly stated, to a great degree reactionary in their practical doing of things.

To talk revolutionary doesn't make one a revolutionist. Big phrases and hot words, printed and otherwise, will not build a revolutionary movement of power. On the contrary, they usually tend, although unintentionally, to strengthen the fascist movement. What Labor needs is radicals that can organize, educate, and build the movement. The radicals who specialize in debating among themselves will get nowhere, with exception perhaps that some of them here and there will find themselves in trouble, without helping the Socialist movement in their martyrdom.

"It is much easier for Labor and Socialist factions to fight among themselves than to fight Capitalism," stated Comrade Vladeck to the delegates of the Cook County Socialist party a few weeks ago at their monthly meeting. It really is. Ask the Communists.

Too much importance and too much attention is directed among "academic" radicals on phrases in the resolutions and declarations, which, after all, is also much easier than to build a mighty radical Labor movement. So we have words, words instead of an army of workers, who would be willing and craving to rebuild these United States of America into a Socialist Commonwealth.

It's just too bad that in the most critical period in modern history Labor is dissipating its energies fighting each other.

The economical system is ripe for a change to the better.

The laboring masses are not. The working class is not yet equal to its historical task.

There are many generals and officers, but incapable of leadership. Too much loose thinking everywhere.

The times, at the threshold of a new era, are calling the Socialists to socialist duties. Are we, too, afflicted with sickness of mental chaos and unable to respond?

These are gloomy words in a gloomy world. They are inspired by the wave of contradictions, both without and within the Labor movement, the Socialist party of the U. S. included.

The Declaration of Principles

By MARY JUGG

Ever since the Detroit convention, the columns of the "New Leader", publication of the New York Socialist Party, have been filled with pros and cons on the declaration of principles adopted by the party's representatives.

It is one thing to display enthusiasm, especially when prompted by one's own colleagues to "out-herod Herod", but it is quite another to convert that enthusiasm into a practicality. And the new declaration shows just that: in the heat of the enthusiasm the leaders coined and accepted a list of high-sounding words and phrases with seemingly no careful consideration as to the substance contained in those words. If we are a party worthy of the name of true Socialists we will not only declare, but do. Then, if we accept the principles as presented, we will be looked up to do something about them.

The capitalist system has long been proclaimed as one collapsed in chaos and confusion. It has for some time been branded by numerous non-Socialists as "doomed". But our declaration says that in such an event the Socialist Party will "not shrink from the responsibility of organizing and maintaining a government under the workers' rule." When are we to begin? Who is to decide the exact moment in which

we will be called upon to proceed? And then how? What will be our mode of procedure? It reminds one somewhat of learned professors who load prospective teachers with beautiful, inspirational theory, but when the inexperienced teacher confronts her task, she is like a boat without oars and would welcome just a few, simple workable rules.

By "massed resistance", you will say. The term seems to have become a favorite in the document. But just what is the approximate strength of our "massed resistance"? What did the last election show? And what are the indications for the future? Judging from the "Vox Populi" in the daily papers, the sentiment seems to be generally this: "In the last election I voted Democrat. I'm dissatisfied. In the next one, I'll vote Republican." So it goes.

Our biggest problem is how to educate the "masses" to accept our analysis and solutions. How much

SUCCESSFUL STRIKES

Most of the many strikes which took place in New England last year improved conditions for the strikers, according to the New England Labor Research Assn. It reports that at least 132 strikes involving 109,000 workers took place in New England in the last seven months of 1933.

In Massachusetts 96 strikes were noted, involving 86,000; in Connecticut 16 strikes, involving 12,235; in Rhode Island 10, involving 9,150. Other strikes were in Vermont, New Hampshire and Maine. About 75 per cent of the strikes resulted in gains for workers in the form of increased wages, better working conditions, shorter hours and union recognition.

AUSTRIA

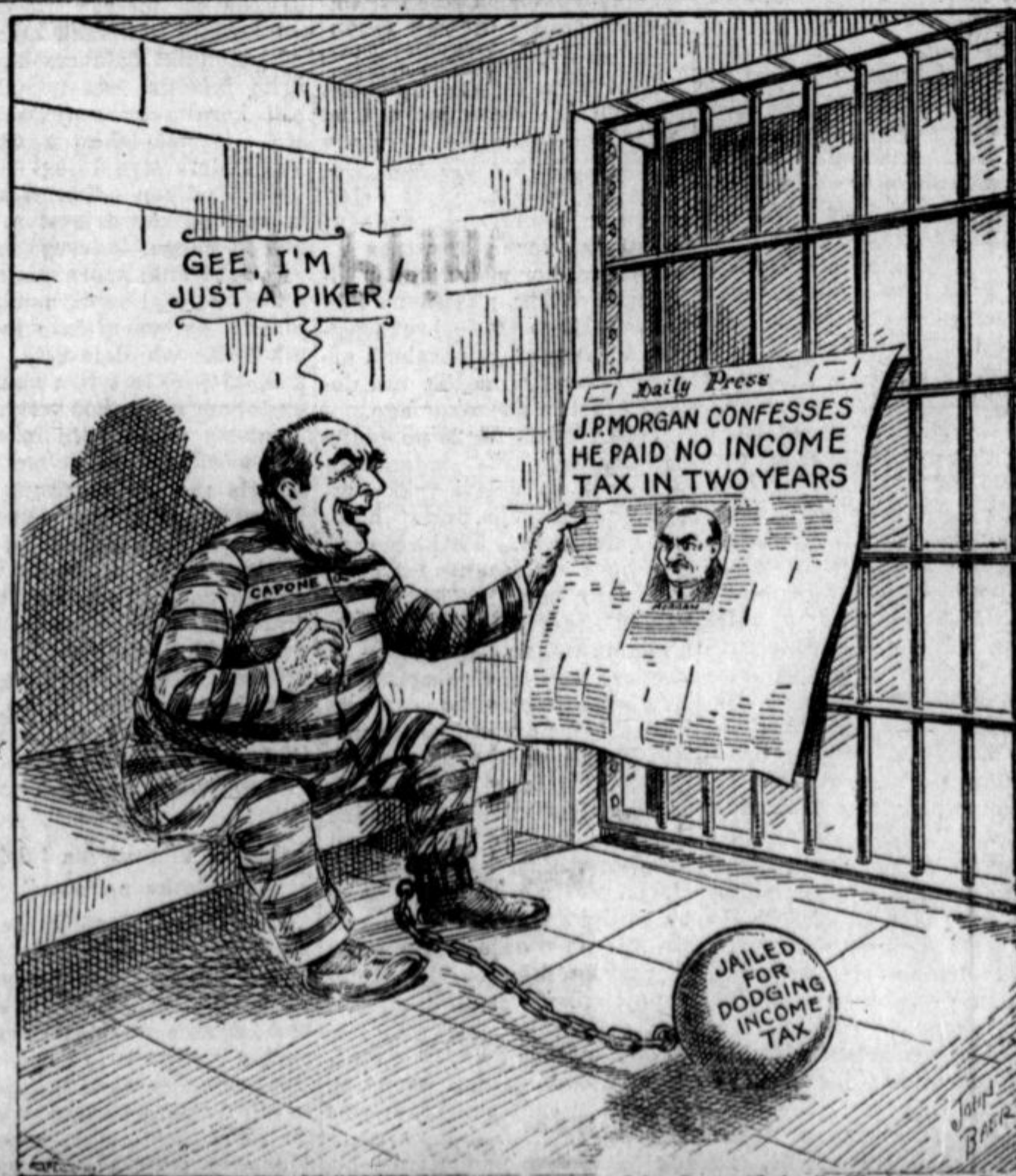
There are 10,000 starving children in Austria, Max Winter says. He pleads their cause with sad eyes and heavy heart.

The American Socialists and their sympathizers will give moral and material aid to the Austrian comrades, both in saving their children and in saving their country.

Contributions for the relief of the children can be made through the Socialist party.

Our definition of a moving picture is a Democratic or Republican judge issuing orders to striking workers to move on. That picture of a giant ruled by a pygmy moves us to tears.

"AL" LACKED "PULL"

John Baer, "Labor", Washington, D. C.

WHY I VOTED FOR THE NEW DECLARATION

By Donald J. Lotrich

A whole lot of superfluous and unnecessary words are being said about the Declaration of Principles adopted at the Detroit Convention of the Socialist Party June 3. One can well afford to feel surprised at the tactics pursued by those in opposition to the Declaration. Indeed, one wonders in amazement if Socialists are supposed to follow any different moral code, from those used by our common enemy, in their endeavors to right that which they consider wrong. You would expect, from at least those who have been in the Socialist Party for a long while, to have learned that mere indignation, condemnation and voluminous names do not right supposed wrongs. I would expect Socialists to employ reasonable and fair tactics in opposing an issue. Threats of illegality, prison, and what not as expressed so superficially by the "Old Guard" in Detroit were certainly no help to them.

In all honesty, the way the Old Guard has acted at the time of the presentation of this new Declaration at the convention and in the New Leader and their "savoir" committee since, one has reason to suspect that something more is at stake than the Declaration.

For instance: James Oneal and the New Leader are entirely wrong when he says that the Detroit Convention was a confused convention and that everybody went his own way about everything. That's not so. Most of the resolutions presented were carried by overwhelming majorities. That plainly shows that most of the delegates knew what they wanted. Where differences arose they were justified. For instance: some delegates belonged to unions which have had horrid and sad experiences with the A. F. of L. Hence, they wanted all reference of the A. F. of L. left out of the resolution. That's only natural. However, the great majority knew what they wanted so they overwhelmingly approved the resolution. The same thing happened to the resolution on the NRA. Socialists know that the NRA is not leading to Socialism. They know that the NRA is not going to help the mass of workers. But there are instances where the NRA has helped secure better wages. Hence, we must allow for that and though the resolution was attacked and amended, it satisfied a great majority of the delegates.

So I wish to point out that the convention wasn't as confused as a few would have you believe. It was pretty well agreed on practically everything else but the Declaration and the report of the majority American delegates to the International.

Now, I can understand why some comrades could be opposed to the Declaration. But I cannot understand why they should denounce it as Communistic, Anarchistic, stupid, illegal, etc., as did comrade Waldman of New York. In fact that was the only actual argument comrade Waldman and his colleagues presented.

These comrades objected to that

part of the Declaration which says that "They will loyally support, in the tragic event of war, any of their comrades who for antiwar activities or refusal to perform war service, come in conflict with public opinion or the law." And again, "They will meet war, . . . by massed war resistance organized, so far as practicable in a general strike. . . ."

The Declaration clearly states as follows: "In its struggle for a new society, the Socialist Party seeks to attain its objectives by peaceful and orderly means." That's said very plainly that we want to win by ballot.

It also says, "The Socialist Party proclaims anew its faith in economic and political democracy, but it unhesitatingly applies itself to the task of replacing the bogus democracy of Capitalist parliamentarianism by a genuine workers' democracy." Any Socialist Party that fails to do as much does not deserve to be called a Socialist Party.

Then the final paragraph is a stumbling block for the "old guard". It says, "If the capitalist system should collapse in a general chaos and confusion, which cannot permit of orderly procedure, the Socialist Party, whether or not in such a case it is a majority, will not shrink from the responsibility of organizing and maintaining a government under the workers' rule."

I have read the questionable statements over several times since the convention and I am happy that I cast my vote for the Declaration because:

1—It still aims to achieve its power thru peaceful and legal means.

2—It reaffirms its stand against war.

3—It is more aggressive and more realistic.

4—We must teach the workers before the crisis comes. After war is declared or confusion and chaos sets in we cannot take time out to teach and declare our position. We must do that now so that the workers will know how to act when war does come or when some other transformation takes place.

5—We should learn from the experiences, mistakes and happenings of our Italian, German and Austrian comrades. They now tell us where they have erred. Unless we take heed we may make the same mistakes.

6—It still reaffirms its faith in economic and political democracy.

7—It is the best document presented.

8—It will help build a Socialist Party.

9—It is similar to documents adopted by Socialist Parties in other countries: Czechoslovakia, Germany, Austria, England.

10—Of the peculiar attitude of some of its opponents and the misinformation they have spread.

The greatest of all times are those who thought and wrought for the good of all men of all times and all times.

Among Our Cleveland Comrades

By John Rak

Cleveland, I was told was always an exceptional hard place to agitate for Proletarec. It is a difficult task not only in Cleveland, but everywhere else to agitate for Socialist publications because the majority of the workers refuse to support their own press which works for their interest. But what is said of Cleveland is true and there are many reasons for it. Our JSF branches here are weak and most of the work falls upon a few members. One encouraging sign is that the young folks are beginning to take part in the activities and responsibilities of the branches. Their help is sorely needed and I am sure our pioneer comrades will help them and encourage them in their work.

When coming to Cleveland I had a set quota of subs in mind that I must get. Although this did not fully materialize, the result was not far from my expectation. Our comrades and I were out on duty every day. With the aid of comrade Jankovich I was able to get around quite a bit. He is, I believe the most popular Slovene in Cleveland. Everybody knows him, so it seems. When we visited our good friend John Prudich in Collinwood he immediately offered his services and car for our agitational purposes. The offer was accepted and so John drove us to Mike Podboy's place called Arrow Inn located on 27000 St. Clair Ave. Mike's place reminded me of John Stezinar's grove and for a while I thought I was in Chicago. It was Saturday and both Mr. and Mrs. Podboy were busy preparing the big chicken dinner which was served that evening. Mike of course renewed his subscription and while Jankovich's balina contest with August Kebab was going on, Prudich and I had a friendly chat with Mrs. Podboy. After the game we left again for Collinwood.

On one of my previous visits in Collinwood Jankovich and I dropped in to see Vinko Coff and his wife. The Mrs. invited us for supper and so coming back from Podboy's we made the call and spent a delightful evening with the Coff's. Vinko is secretary of the Slovene Workers Home on Waterloo Rd., and also an active worker in dramatics.

The next day, Sunday my partner Louis Jartz said we are scheduled to visit comrade George Turk, father of the active Turk sisters of the English Section of branch No. 27. Again we were invited to eat and after dinner we had a fine discussion on various branch activities. It indeed gives one a good feeling to walk into such homes as the Turk's and Vchar's and finds that everybody is interested in the Socialist movement, not only that, but taking an active part in it.

That evening we also spent a few hours, with our good comrades Mr. and Mrs. Polshak. The Franceskin's, Jurman's and Joseph Jauch were also present and we had a pleasant evening discussing the coming JSF convention, agitation for Proletarec, the Youth question and various other problems. It was late in the evening when we departed for home.

The next few days were spent in the Cleveland district agitating. Comrade Strumbel was my escort and we made quite a few visits. Having covered most of the places that we had outlined in our plans, it was time to leave Cleveland and head for home—Chicago. I can truly say that some good work was done in Cleveland and our comrades must keep it up. There is plenty of work for all and unless we go among the people and work as Socialists, spread our Socialist publications and message, we cannot hope to have a strong movement in Cleveland or anywhere else for that matter. The JSF convention will be held beginning from September 1st to the 3rd in Cleveland. Our comrades will have plenty to do and with good co-operation on the part of all members of branches 27 and 49 and the English Section we can have an impressive convention in Cleveland.

Arriving in Chicago the business manager informed me with the good news that both he and Nace Ziemberger had good success in their agitational tours. For Chicago comrade Caroline Macer has promised to help solicit subscriptions. She believes that what has been accomplished outside of Chicago can also be done here and I agree with her. So lets all go to work.